

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	18403 Класична філологія та англійська мова
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	035 Філологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	18403
Назва ОП	Класична філологія та англійська мова
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.08 класичні мови та літератури (переклад включно)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Іваницька Наталя Борисівна, Москаленко Олена Іванівна, Молоткіна Юлія Олександрівна, Дерій Марина Анатоліївна, Корновенко Лариса Віталіївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	05.04.2023 р. – 07.04.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://cutt.ly/J77k7Az>

Програма візиту експертної групи <https://cutt.ly/U7Kb5lt>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загальне враження від освітньої програми «Класична філологія та англійська мова» (перший бакалаврський рівень) є позитивним. Освітня програма «Класична філологія та англійська мова» (перший бакалаврський рівень) відповідає основним Критеріям акредитації. Навчання за ОП підкріплено потужною навчальною (навчально-методичні праці НПП кафедри, словники, підручники, посібники, монографії, Онлайн-реєстр латинськомовної писемної спадщини в Україні XVI–XVIII ст.), матеріальною базою КНУТШ та бібліотечним фондом кафедри. Змістове наповнення ОП відповідає суспільній місії та стратегії університету й має чітко виражені галузевий, регіональний та євроінтеграційний вектори. Взаємодія зі всіма категоріями стейкхолдерів (випускники, роботодавці, академічна спільнота) має формалізований і систематичний характер. Їх залучають до формулювання цілей і програмних результатів навчання з огляду на тенденції розвитку ринку праці у цій галузі та високу затребуваність у фахівцях класичних мов. У визначенні співвідношення фактичного навантаження та обсягу окремих освітніх компонентів, реального обсягу самостійної роботи загалом ураховано інтереси здобувачів. ОП передбачає практичну підготовку студентів, спрямовану на запити регіонального і галузевого ринків праці, ефективне формування soft skills під час проходження фахово-виробничої практики та вивченні епіграфіки в Археологічному музеї (<http://bitly.ws/CyK9>). Правила прийому на навчання за ОП «Класична філологія та англійська мова» є чіткими й зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному сайті ЗВО. Матеріали на сайті дають вичерпну інформацію про доступ до освітньої програми всіх зацікавлених сторін. Комплексне застосування визначених форм та методів навчання загалом уможливило забезпечення ПРН, окреслених в ОП. Студентоцентризований підхід реалізований у можливості навчатися за індивідуальним графіком, забезпечений правом вибору здобувачами тематики наукових досліджень. Документально врегульовані й дотримані процедури визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО. Урегульовано механізм залагодження конфліктних ситуацій «викладач – студент», пов'язаних з оцінюванням, порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Успішно реалізована стратегія інтернаціоналізації освітнього процесу. Зважаючи на те, що експертна група отримала безперешкодний доступ до всіх матеріалів, а Київський національний університет імені Тараса Шевченка створив комфортні умови для роботи під час дистанційної роботи та постійно сприяв якісному проведенню акредитаційної експертизи, немає жодних причин ухвалювати рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильні сторони ОП: 1. Високий рівень академічної та професійної кваліфікації викладачів, залучених до реалізації ОП, який підтверджено дослідженнями НПП (Лазер-Паньків О.В., з статті WOS/Scopus за 2021р, 4 у фахових виданнях за 2019-2020р; Голубовська І.О. (з 2019р.) участь у 3 колект. монографіях, 2 статті WOS за 2021, 2022р, 7 статей у фах. виданнях; Левко О.В., 4 статті Scopus з 2018р, 10 - у фах. виданнях за 2018-2022рр). 2. Напрацьовані тісні зв'язки з академічною спільнотою (Інститут археології НАН України, Національний музей літератури України; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ). Реальне залучення зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів до визначення цілей, ПРН за ОП, до процесів перегляду і удосконалення ОП. 3. Утілення в освітній процес результатів участі НПП ОП у наукових проєктах, стажуваннях; оновлення контенту ОК з урахуванням власних наукових досліджень та розвитку філології; впровадження унікальної на теренах України методики викладання латини як живої мови. 4. Відпрацьовування із здобувачами освіти унікальних методик роботи з археографічними документами. 5. Оцифрування змісту окремих ОК, використання в освітньому процесі авторських відеолекцій (для полегшення опанування теоретичного матеріалу в умовах асинхронного навчання), активне використання віртуального навчального середовища в поєднанні з онлайн ресурсами Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича; наявність індивідуального онлайн доступу всіх учасників освітнього процесу до повного обсягу навчального контенту та навчально-методичних матеріалів за всіма ОК. 6. Організація студентоцентризованого освітнього процесу: високий рівень популяризації академічної доброчесності як академічної сумлінності серед здобувачів; заохочення до вивчення латинської мови та античних студій (науковий гурток з латинської мови та античної культури, олімпіада з латинської мови). 7. Залучення професіоналів-практиків, представників роботодавців до проведення консультативних занять, а також активно співпраця з випускниками ОП, зокрема, у форматі їх залучення до реалізації ОП у якості голів екзаменаційних комісій. 8. Успішний досвід впровадження двосторонньої академічної мобільності здобувачів вищої освіти на різних освітніх рівнях. 9. Кращими практиками освітньої діяльності кафедри, що опікується ОП, є також інформаційна та консультативна підтримка студентів, яка забезпечена ще на етапі вступу до ЗВО, зокрема через студентський гурток «Юного класика» для абітурієнтів тощо. Дієвість такого шляху донесення інформації підтверджується вступом на навчання здобувачів, глибоко вмотивованих до отримання знань. 10. Здійснення систематичних опитувань здобувачів щодо змісту ОК, їх анкетування щодо задоволеності дистанційним навчанням. 11. Дієвість у КНУТШ системи сприяння професійному розвитку і викладацькій майстерності НПП, наявність удокладненої системи матеріального заохочення й преміювання НПП, належним чином підтримувана адміністрацією закладу й академічною спільнотою університету.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Загалом ЕГ констатує збалансованість змісту ОП та виваженість у представленні нормативних освітніх компонентів, які сукупно формують загальні та фахові компетентності для успішної діяльності у сфері класичної філології з умінням читати, аналізувати, інтерпретувати та перекладати тексти з класичних мов. Водночас рекомендуємо усунути виявлені слабкі місця: 1. Мета багатосеместрових ОК17 (3,4 семестри), ОК 15 (1-2 семестри) паралельно з розвитком мовленнєвих передбачає формування перекладацьких та герменевтичних навичок, тому зміст потребує

виокремлення перекладацького складника. Рекомендуємо: до початку 2023-2024 н.р. доповнити контент зазначених ОК темами, релевантними для формування перекладацької компетентності. 2. Уточнити мету в ОК19 (Англійська мова) та ОК20 (Теорія англійської мови), оскільки в РПНД вони є тотожними. Рекомендуємо: до початку 2023-2024 н.р. уточнити мету зазначених ОК, внести відповідні правки в РПНД. 3. Вибіркові блоки містять сталий перелік дисциплін, що звужує можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Рекомендуємо: доповнити вибіркові блоки додатковими ОК.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

1. ОПП «Класична філологія та англійська мова» (перший бакалаврський рівень) має чітко визначені та реалістичні цілі, які відповідають місії та стратегії КНУТШ (<https://cutt.ly/47KbohF>), Програмі розвитку кафедри загального мовознавства, класичної філології та неоеелліністики Навчально-наукового інституту філології КНУТШ на 2021-2026 рр. <https://drive.google.com/file/d/1MZaHL-F1aUoXAJ91Gk-1Od-bAWoAD92E/view>. В ОП відбиваються пріоритетні напрями розвитку КНУТШ, зокрема розвиток прикладних аспектів соціо-гуманітарних наук та формування широкого світогляду здобувачів освіти відповідно до сучасних тенденцій інформаційного суспільства. 2. Унікальною характеристикою ОПП є інтеграція традиційних та інноваційних форм та методик у підготовку конкурентоспроможних фахівців, які опанували дві класичні мови (давньогрецьку і латинську) та удосконалили знання з англійської мови. Це забезпечує здобувачам можливості для особистісного розвитку та розширення кар'єрних перспектив, що також відповідає Стратегічному плану розвитку Університету на період 2018-2025рр. (<https://cutt.ly/IogtORB>). 3. ОПП має удосконалену систему залучення здобувачів освіти до активної науково-дослідницької діяльності (<https://cutt.ly/A4JzRn>), увиразнене практичне спрямування, що, за словами випускників ОП (Ф. Довбищенко, К. Рябцев), уможливило продовження навчання в Accademia Vivarium Novum (Італія), в магістратурі КНУТШ, так і працевлаштування навіть після бакалаврату; розвиває креативні навички (студентський відеофільм у двох частинах про спеціальність <https://cutt.ly/E7ZEo9>). Підтвердженням може слугувати також успішний досвід випускниці ОП Яни Резник, яка після завершення магістерської програми з класичних студій у Вільнюському ун-ті вступила в аспірантуру на кафедру класики та філософії Кіпрського університету.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

1. Розроблення ОПП було відповіддю на соціальний запит у фахівцях, її підґрунтям став багаторічний досвід підготовки класиків-філологів в університеті та розвиток кадрового потенціалу кафедри загального мовознавства, класичної філології та неоеелліністики, на цьому наголошували, як розробники програми (<https://cutt.ly/c7KU9lg>), так і стейкхолдери (Шевченко Т.М., Дребніцька К.М., Ставнюк В.В., Мединська Н.М., Шевченко Л.Г.). 2. Роботодавці залучаються до формування цілей та програмних результатів ОПП шляхом надання рецензування (зокрема, наявні позитивні рецензії від директора Інституту української мови НАН України проф. П.Ю. Гриценка, д. філол. н., професора, завідувача кафедри культурології Національного університету «Києво-Могилянська академія» М.А. Собуцького). 3. На різних етапах провадження ОПП відбувалося неформальне обговорення освітнього процесу та результатів навчання за цією програмою із науковцями НАН України (Т.М. Шевченко, Т.О. Ястремська, Н.В. Виноградова), що зафіксовано у витягах з протоколів засідань кафедри (Витяг із протоколу №10 від 20.06.2022р. завантажений у систему НА). 4. Заключено договори з академічними установами (Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, договір № ННІФ-386; Інститут української мови НАН України, договір № ННІФ-390) та Науковою бібліотекою ім. М. Максимовича КНУТШ (договір № ННІФ-388) щодо проходження практики здобувачами освіти; ЕГ отримала запевнення від ст.наук.співробітника, Т.Г. Шевченко (Інститут археології НАН України) про необхідність залучення до здобувачів до розшифрування епіграфічних пам'яток. 5. Розробники ОП врахували побажання стейкхолдерів ЕГ щодо шляхів вдосконалення фахово-виробничої практики, зокрема у частині формування у здобувачів ОП навичок роботи з бібліографічними покажчиками, знань про архіви цифрових бібліотек, різновиди цифрової обробки джерел та ін. (Витяг із протоколу №10 від 20.06.2022р.; підтвердження цьому надала також під час зустрічі з ЕГ представник потенційного роботодавця Н.В. Виноградова (завідувач відділу, Центральна бібліотека ім. Т.Г. Шевченка для дітей м. Києва). 6. Думки студентів щодо задоволеності організацією освітньої діяльності по ОП, відповідності запланованих в ОП та отримуваних в процесі навчання результатів навчання та компетентностей очікуванню здобувачів освіти, вивчаються щорічно, зокрема

Навчальною лабораторією соціологічних та освітніх досліджень у 2021-2022р.р. на замовлення Відділу якості освіти КНУТШ. Моніторинг показав домінування позитивних оцінок якості надання освітніх послуг за освітньою програмою. 7. Перспективне бачення розвитку ОП вивчається також шляхом аналізу есе «Класична філологія в Україні: проблеми та перспективи розвитку», яке здобувачі освіти готують під час фахово-виробничої практики.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Аналіз ВСО, зустрічі із фокус-групами, інформація з сайту кафедри уможливають висновок про максимальне врахування розробниками ОП вимог підкритерію 1.3:1. ЕГ отримала детальну інформацію щодо досвіду впровадження в освітній процес участі НПП в наукових проєктах (С.П.Гриценко, О.В.Лазер-Паньків, В.М.Миронова, Н.В.Корольова, Ю.Письменна). Зокрема, створений Онлайн-реєстр латинськомовної писемної спадщини в Україні XVI–XVIII ст.(укладений у межах прикладної наукової теми 22БФ044-01 «Мовна практика України в контексті сучасних соціогуманітарних викликів», грант МОНУ) у викладанні «Латинської медієвістики в європейському просторі», під час перекладацької практики. 2.Урахування галузевого і регіонального контексту прослідковується на ПРН та компетентнісних умінях, окреслених в описі ОП, й продемонстрованих здобувачами (Гільман С., Ракочій В.) та випускниками (Хіленко О., Рябцев К; працевлаштуванні: М. Кушнір, ред.телепрограми, Канада; Л. Івашук, викл. грецької мови, Болгарія). 3.Залучення професіоналів-практиків, представників роботодавців до проведення консультативних занять (Т.М. Шевченко, Т.О. Ястремська, Irene Polinska) (підтверджено копіями угод про співпрацю з Інститутом української мови НАН України, Інститутом українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ; 4.Співпраця з випускниками ОП, у форматі їх залучення до реалізації ОП у якості голів ЕК (зокрема, у 2021 р. головою ЕК була Н. Черненко, у 2022 р. І. Борбенчук); 5. Спільна проєктна наукова діяльність викладачів кафедри та її випускників: "Еколінгвістичні модуси дискурсивного простору України в європейському полікультурному континуумі" (р/н 2020.02/0241; керівник проф. Корольов І.Р.) від Нац.фонду досліджень України. 7. Задіяно багаторічні традиції навчання в КНУТШ, проаналізовано досвід вітчизняних програм (Львівський НУ ім. І. Франка, Харківський НУ ім. В.Н. Каразіна) та використано досвід кафедри класичної філології Вільнюського ун-ту, Academia Vivarium novum (Фраскати, Італія), Ун-ту Масарика (м. Брно), де є спеціальність "новогрецька мова і література", Варшавського ун-ту (спеціальність "новогрецька філологія 8.Впроваджено унікальної методики викладання латини як живої мови, (літня школа латинської мови, а також у межах ОК Жива латина (Н. Корольова). Ефективність цієї методики: навчання двох здобувачів ОП (І. Залевський і К. Рябцев) в Італії у Academia Vivarium Novum, де навчання здійснюється виключно латиною і давньогрецькою мовою. 9.ОПП є зразком унікальної програми, у якій гармонійно поєднується діахронний аспект із синхронним, оскільки вивчення класичних мов виходить далеко за хронологічні межі античності у широкий європейський контекст (окремі ОК як обов'язкові, так і вибіркового блоку викладаються із обов'язковою проєкцією на сучасність). ЕГ має підстави констатувати взірцеву відповідність даного підкритерію 1.3 у контексті Критерію 1.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП приведена до стандарту вищої освіти України зі спеціальності 035 Філологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а програмні результати навчання загалом забезпечують виконання стандарту спеціальності 035 «Філологія». Зміст ОК програми «Класична філологія та англійська мова» (перший бакалаврський рівень), спрямований на підготовку фахівця з давньогрецької і латинської мови та літератури з умінням читати, аналізувати, інтерпретувати та перекладати тексти з класичних мов, відповідає вимогам законодавства і предметній сфері. Структура ОП забезпечує необхідний обсяг освітніх компонентів, спрямованих на формування компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти. Дисципліни вибіркового блоку поглиблюють спеціальні знання у таких напрямках: 1) «Класична філологія в контексті європейської цивілізації», 2) Теорія мови. Психологія та соціолінгвістика». Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку й критеріїв оцінювання вміщена в РПНД, розроблених для всіх освітніх компонентів та оприлюднених на сторінці кафедри у вільному доступі.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Чітко сформульовані та зрозумілі цілі освітньої програми «Класична філологія та англійська мова», що відповідають місії та стратегії Київського національного університету імені Тараса Шевченка, визначені з урахуванням позицій та потреб стейкхолдерів, акумулюють багаторічний досвід кафедри загального мовознавства, класичної філології та неоееллістики, враховують досвід і тенденції розвитку спеціальності, регіонального ринку праці та галузевого контексту, досвід іноземних освітніх програм. Сильною стороною ОПП є організація проходження практики здобувачами освіти в Інституті українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, в Інституті

археології НАН України, що передбачає оволодіння пошуковою роботою, розвиток мовних і дослідницьких компетентностей (обробляти інформацію, користуватися архівами цифрових бібліотек, знати різновиди цифрової обробки джерел, укладати бібліографічні списки, дешифрувати давні написи). Визнанням якості ОП є залучення НПП кафедри і здобувачів до нового лексикографічного Проекту: укладання «Словника стародавньої української мови». Матеріали якого знайдуть застосування у подальшій лексикографічній, викладацькій, перекладацькій практиках. Позитивним є досвід упровадження результатів участі викладачів ОП у наукових проєктах, стажуваннях; систематичне оновлення контенту освітніх компонентів з урахуванням власних наукових досліджень та розвитку філологічної галузі, імплементація результатів наукових та методичних стажувань в авторські методики викладання (А.С. Поліщук <https://rb.gy/oz2pzc> «Комунікативна особистість Федра в одноіменному діалозі Платона» до дисципліни «Давньогрецька філософська проза»; <https://rb.gy/v09vof>, <https://rb.gy/jc5kdl>, <https://rb.gy/oz2pzc> «Філософська риторика Платона» до дисципліни «Історія античної риторики»; О.В. Левко https://www.youtube.com/watch?v=y_EvcFqbSTA «Давньогрецький театр як іпостась античного полісу» до дисципліни «Історія давньогрецької літератури» <https://www.facebook.com/watch/?v=329705574668379> «Таємнича велич давньогрецького театру» до дисципліни «Античний театр і сучасність (на основі оригінальних текстів). Сильною стороною ОП є впровадження унікальної на теренах України методики викладання латини як живої мови. Ефективність цієї методики підтверджена фактом навчання двох здобувачів ОП після суворого конкурсного відбору (І. Залевський і К. Рябцев) в Італії у Academia Vivarium Novum, де навчання здійснюється виключно латиною і давньогрецькою мовою. Позитивною є співпраця з культурною інституцією "Міжвухами" ("Школа перекладачів філософських творів"; авторський клас перекладів давньогрецької філософії веде проф. Л.Л. Звонська), це стимулює фаховий розвиток студентів-класиків та дає гарантії працевлаштування (вид-ва "Дух і літера", "Фоліо", "Темпора" потребують на такі переклади).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабких сторін за критерієм 1 не виявлено. ЕГ дає наступну рекомендацію: зберігати і примножувати кращі практики освітньої діяльності, популяризувати досвід ОП у всеукраїнському просторі.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі освітньої програми «Класична філологія та англійська мова» сформульовані чітко, відповідають Стандарту вищої освіти України за спеціальністю «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ МОН України від 20.06.2019 № 871), узгоджені із завданнями Стратегічного плану розвитку Університету на період 2018-2025 рр. та місією КНУТШ (повна відповідність підкритерію 1.1). ОПП розроблена відповідно до запитів сучасного світового ринку праці, що підтверджується: залученням до розробки і реалізації ОП представників провідних академічних інституцій, роботодавців, експертів галузі, випускників; урахуванням багаторічного досвіду кафедри загального мовознавства, класичної філології та неоеелліністики, практики аналогічних вітчизняних та іноземних ОП (повна відповідність підкритерію 1.2-1.3). Зміст ОП «Класична філологія та англійська мова», спрямований на підготовку фахівців з давньогрецької і латинської мови та літератури з умінням читати, аналізувати, інтерпретувати та перекладати тексти з класичних мов, відповідає вимогам законодавства і предметній сфері. а ПРН загалом забезпечують виконання стандарту спеціальності 035 «Філологія» (відповідність підкритерію 1.4). ОП має ознаки взірцевості, інноваційності та унікальності. ОПП «Класична філологія та англійська мова» є зразком створення унікальної програми, у змісті якої гармонійно поєднується діахронний аспект із синхронним, оскільки вивчення класичних мов виходить далеко за хронологічні межі античності у широкий європейський контекст (окремі ОК обов'язкового і вибіркового блоку викладаються із безпосередньою проєкцією на сучасність). Інноваційність полягає у впровадженні унікальної на теренах України методики викладання латини як живої мови. Взірцевими практиками ОПП є: а) чітка та ефективна стратегія щодо подальшого вдосконалення ОП (у сфері поглиблення співпраці із закордонними інституціями; оцифруванні укр.перекладів античної/грецької літератури для створення Корпусу українських перекладів античних джерел; розширенні баз перекладацької практики тощо); б) унікальні практики залучення здобувачів ОП до практичного втілення набутих знань і навичок, отримання ними досвіду в укладанні термінологічного словника (Н.М. Мединська); в) організація пошукової роботи, розвиток мовних і дослідницьких компетентностей у здобувачів (дешифрувати давні написи) на базі Ін-ту українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, в Інституті археології НАНУ; г) соціально значущим є залучення НПП кафедри і здобувачів до нового лексикографічного Проекту: укладання «Словника стародавньої української мови»; д) відпрацювання із здобувачами освіти унікальних методик роботи з археографічними документами. ОП «Класична філологія та англійська мова» має ознаки взірцевої практики в успішному досвіді впровадження двосторонньої академічної мобільності здобувачів вищої освіти I і II-го рівнів, а також III-го ОН рівня (асп.: Я. Резнік, К. Рябцев). ЕГ вважає, що реалізація ОП за Критерієм 1 відповідає рівню А.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП «Класична філологія та англійська мова» становить 240 кредитів ECTS, що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII щодо обсягів освітньо-професійної програми підготовки бакалавра (розділ II ст. 4) та корелює з обсягом ОП бакалавра філології у кредитах ECTS, прописаним у Стандарті вищої освіти України за спеціальністю «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ МОН України від 20.06.2019 № 871). Цикл обов'язкових компонентів ОП – це 180 кредитів ECTS, що становить 75% загальної кількості кредитів. Освітні компоненти вільного вибору – 60 кредитів, що становить 25% загальної кількості кредитів. Обсяг обов'язкових ОК, спрямованих на формування компетентностей, визначених Стандартом, - 180 кредитів, що відповідає чинним вимогам.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз профілю ОП, переліку ОК, навчального плану дають підстави стверджувати, що зміст ОП має чітку структуру. Передбачені для вивчення нормативні ОК становлять взаємопов'язану систему й передбачають досягнення ПРН та формування загальних та фахових компетентностей. ОП є структурованою в контексті загального часу навчання, що відображено в НП. Освітні компоненти згруповано в змістові блоки, що відтворено в структурно-логічній схемі (п.2.2). Студенти опановують загальноосвітні дисципліни, загальнофілологічні дисципліни та фахові дисципліни (класичні мови, англійську мову, літературу). ЕГ пересвідчилася, що контент ОП відповідає визначеній у профілі програми меті, запропоновані освітні компоненти є різновекторними і сукупно працюють на досягнення ПРН. ЕГ виявила це, проаналізувавши РПНД дисциплін, в більшості з яких прописано передумови їхнього вивчення. Водночас структурно-логічна схема (п.2.2) графічно не відображає логічних зв'язків між ОК, що ускладнює цілісне сприймання контенту ОП. Досягнення всіх ПРН забезпечено обов'язковими освітніми компонентами та доповнено вибірковими. Аналіз змісту РПНД у співвідношенні із «5. Матрицею...» свідчить на користь досяжності заявлених цілей і ПРН за допомогою уведених ОК. Водночас ЕГ виявила певні проблемні моменти. Сумнівним видається пов'язування досяжності ПРН21 (мати навички перекладу текстів різних стилів і жанрів давньогрецькою і латинською мовою) із ОК17 (3,4 семестри) та ОК15(1-2 семестри), у змісті яких не передбачено перекладознавчого складника. На думку ЕГ, є необхідність в уточненні мети в ОК19 (Англійська мова) та ОК20 (Теорія англійської мови), оскільки в РПНД вони є тотожними. Отже, загалом ЕГ констатує збалансованість змісту ОП та виваженість у представленні нормативних освітніх компонентів, які сукупно формують загальні та фахові компетентності для успішної діяльності у сфері класичної філології з умінням читати, аналізувати, інтерпретувати та перекладати тексти з класичних мов. Водночас рекомендуємо усунути виявлені часткові нерелевантності в матриці 5 у наступних редакціях ОП, уточнити мету ОК19 та ОК20.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Як зазначено у відомостях, ОП спрямована на підготовку фахівця з давньогрецької і латинської мови та літератури з умінням читати, аналізувати, інтерпретувати та перекладати тексти з класичних мов. ЕГ проаналізувала відповідність ОК змісту предметної області і констатує, що зміст ОП відповідає об'єктам вивчення та діяльності. ЕГ встановила, що ОП забезпечує формування та розвиток фахових компетентностей, які відповідають теоретичному змісту предметної галузі, зокрема: здатність орієнтуватися в основних поняттях і категоріях класичної філології (ОК9; ОК10; ОК14.2; ОК27–29), теоретичних положеннях і напрямках мовознавства, в історії становлення та розвитку мовознавчої науки (ОК8; ОК11); знання греко-латинського субстрату сучасної наукової термінології (ОК12; ОК15; ОК17; ОК28–29), володіння метамовою наукового опису та здатність використовувати її в ситуаціях професійної комунікації (ОК 12; ОК13; ОК28–29); усвідомлення ролі та місця класичних мов та літератур у контексті європейського лінгвокультурного простору, в стратегіях розвитку новітньої наукової парадигми та сучасної цивілізації (ОК10; ОК15; ОК17; ОК21–26). Зміст дисциплін вибіркових блоків спрямовано на поглиблення спеціальних знань у таких напрямках: 1) «Класична філологія в контексті європейської цивілізації», 2) Теорія мови. Психо- та соціолінгвістика». Аналіз ОП, РПНД, бесіди із фокус-групами переконали ЕГ в тому, що ОП вповні забезпечує оволодіння базовими методами та методиками філологічного аналізу. Засвоєння зазначених методів відбувається під час реалізації професійно-теоретичної складової програми. Застосування їх на практиці – під час написання кваліфікаційної бакалаврської роботи та виробничої практики. Отже, зміст ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності 035 «Філологія». ЕГ констатує відповідність цього підкритею.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у

обсязі, передбаченому законодавством.

ЕГ проаналізувала локальні положення ЗВО, зміст ОП, навчальний план, провела інтерв'ювання студентів, вивчила результати моніторингу. ЕГ засвідчує, що формування індивідуальної траєкторії навчання в КНУТШ відбувається відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу в КНУТШ № 170-32 від 11.02.2022 р. (<https://cutt.ly/a4Svoyl>), Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ (<https://cutt.ly/K4Sv7LT>). Відповідно до п. 3.7. останнього Положення здобувач має право на вільний вибір дисциплін (25 % від кредитного обсягу навчального плану), бере участь у виборі теми кваліфікаційної роботи. КНУТШ має утрадиційнену політику вибору блоків дисциплін, не заперечуючи при цьому можливість обрати освітні компоненти з інших ОП. Під час зустрічей ЕГ переконалася, що студенти реалізують своє право вибору у межах 2 блоків: «Класична філологія в контексті європейської цивілізації», 2) «Теорія мови. Психологія та соціолінгвістика». Випадків вибору дисциплін з інших ОП не було, тому важко проаналізувати практичну можливість такого вибору. За результатами опитування, 75% студентів погодилися з тим, що вибіркові дисципліни задовольняють їхні потреби у формуванні індивідуальної траєкторії (<https://cutt.ly/k4J91Dv>). На думку розробників ОП, перелік дисциплін у блоках є релевантним сучасним сферам застосування філологічних знань. ЕГ погоджується з думкою про те, щорозроблені курси є потужним доповненням до класичної філологічної освіти, надають здобувачам конкурентних переваг на ринку праці. Водночас ustalений набір дисциплін у межах блоків обмежує право студентів у виборі окремих дисциплін. У цьому контексті ЕГ рекомендує розширити перелік дисциплін у межах блоків, тим самим розширивши можливості щодо формування індивідуальної траєкторії. ЕГ констатує обізнаність студентів із процедурою вибору дисциплін. Студенти говорили про можливість ознайомлення із блоками ще перед вступом на ОП. Каталог вибірових блоків із РПНД вільного вибору є у вільному доступі на сайті Інституту (<https://cutt.ly/n4SQK25>). Запис на дисципліну відбувається за заявами здобувачів. Вибіркові компоненти зафіксовані в індивідуальних планах студентів у автоматизованій системі Triton (<https://student.triton.knu>). Формування індивідуальної освітньої траєкторії відбувається також через участь у роботі наукових гуртків, складання (за потреби) індивідуальних графіків навчання. Студенти вільні у виборі теми кваліфікаційної бакалаврської роботи. Отже, загалом процедура й організаційне забезпечення обрання здобувачами дисциплін є чіткими та зрозумілими. КНУТШ, маючи власне бачення вибіровості в межах сталих блоків дисциплін, забезпечує умови та можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів за ОП. Водночас ЕГ рекомендує розширити перелік дисциплін у блоках, покращивши тим самим можливості для формування індивідуальної траєкторії.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Для більшості освітніх компонентів навчальним планом передбачено практичні заняття, покликані формувати професійні компетентності для роботи в обраній галузі. У НП практичні заняття охоплюють 50% контактних годин (у межах обов'язкових освітніх компонентів). У 8 семестрі студенти проходять фахово-виробничу практику (8 кредитів). Під час зустрічей ЕГ отримала відомості про те, що структура та зміст практики розроблялися з урахуванням рекомендацій роботодавців. Базами практик є: Наукова бібліотека ім. М.Максимовича, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (договір №ННІФ-388 від 17.01.2022), Національна бібліотека України імені В.Вернадського, Центральний державний історичний архів України, Інститут української мови (договір №ННІФ-390 від 17.01.2022), Національна академія наук України, Інститут українознавства імені І. Крип'якевича (договір №ННІФ-386 від 17.01.2022), Національна академія наук України. ЕГ отримала скани зазначених договорів і засвідчує, що вони є дійсними. Практика покликана формувати загальні та фахові компетентності (ЗК6, ЗК7, ЗК9, ЗК10-13, ФК7, ФК 8, ФК12 13) та досягти ПРН1, ПРН2, ПРН6, ПРН11, ПРН15. Під час практики студенти опановують навички роботи з інформацією, здійснюють бібліографічний пошук, історико-філологічний аналіз. Позитивним є те, що здобувачі опановують сучасні методи опрацювання історичних документів і джерел, добору мовного матеріалу тощо. Присутні на зустрічі роботодавці, представники як зазначених вище установ, так і низки інших (Т. Шевченко, Інститут археології НАН України; К.Дребницька, Національний музей літератури України, Т.Ястремська та ін.) підтвердили налагоджену співпрацю з розробниками ОП та загалом позитивно охарактеризували практичну підготовку студентів. ЕГ проаналізувала результати опитування (2022) (<https://cutt.ly/k4J91Dv>), відповіді студентів та стейкхолдерів під час зустрічей та стверджує, що створена на ОП система практичної підготовки формує професійні компетентності, необхідні для успішної реалізації в науковій та прикладній галузях; у дослідницьких та експериментальних лабораторіях у сфері гуманітарних наук; у засобах масової інформації; у видавництвах книг, журналів і періодичних видань; у фондах, спілках, організаціях гуманітарного спрямування, музеях, бібліотеках, архівах, мистецьких і культурних центрах тощо.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз змісту ОП засвідчує, що програма спрямована на набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), які відповідають заявленим цілям. Найбільш орієнтованими на розвиток соціальних навичок є ОК5, ОК6, ОК8, ОК9, ОК13-15, ОК17, ОК19-22, ОК24, ОК25, 27. Зміст наведених дисциплін містить теми і завдання, що формують насамперед комунікативну компетентність. Вироблення соціальних навичок відбувається під час використання активних методів навчання, яким надають перевагу викладачі. ЕГ мала змогу пересвідчитися в цьому під час бесід як зі студентами, так і з викладачами. Під час зустрічі з роботодавцями було виявлено задоволеність останніх розвиненими соціальними навичками випускників та їхньою здатністю швидкої адаптації до командної

роботи, а також належною сформованістю вміння розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в комплексних та невизначених умовах. Про це зокрема говорили Т.Шевченко (Інститут археології НАН України), Т.Ястремська (Інститут українознавства НАН України), Н.Виноградова (Центральна бібліотека ім.Т.Шевченка), К.Дребницька (Національний музей літератури України). Про добре сформовані соціальні навички, особливо риторичну вправність, зауважували випускники ОП (К.Рябцев, Ф.Довбишенко, Я.Попович). Отже, проведені зустрічі, аналіз змісту РНПД, результати опитування запевнюють в позитивній практиці щодо формування соціальних навичок під час реалізації ОП.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за галуззю знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 Філологія відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Кредитний обсяг дисциплін ОП розраховують з оперттям на колегіальну експертну оцінку розробників. Обсяг освітніх компонентів перевіряє та погоджує НМК, Вченою радою ННІФ, а також зовнішні рецензенти. Проаналізувавши НП, ЕГ встановила, що кількість кредитів є збалансованою між семестрами і складає від 28 до 32. Обсяг нормативного освітнього компоненти (чи його частини, що вивчається впродовж семестру) становить від 2 до 7 кредитів. Розрахунок кредитного обсягу самостійної роботи студентів відбувається відповідно до Положень про організацію освітнього процесу в КНУТШ (<https://cutt.ly/a4Svoyl>). У ньому зазначено, що обсяг часу, відведений для самостійної роботи студентів за освітнім ступенем бакалавра, має становити від 50% до 67%. ЕГ переконалася в дотриманні цього нормативу, підрахувавши співвідношення аудиторної та самостійної роботи в межах обов'язкових освітніх компонентів: із 5400 годин навчальної роботи (180 кредитів) 2396 години складає аудиторна робота (44%), 2764 години відведено на самостійну роботу здобувача освіти (56%). Зміст самостійної роботи та форми контролю визначаються навчальною програмою кожної дисципліни. Кількість контактних годин на тиждень становить від 21 до 30 годин. Відповідно до НП в аудиторному навантаженні на лекції та семінари виділено 50% від загальної кількості контактних годин обов'язкових дисциплін, стільки ж (50%) – на практичні заняття. Такий розподіл є цілком обґрунтованим з огляду на фокус ОП та специфіку підготовки фахівця класичної філології. У розкладі занять, розміщеному на сайті Інституту (<https://cutt.ly/54SG9Ca>), прослідковуються оптимальні часові інтервали між лекціями та практичними заняттями з кожної дисципліни, а також чергування різних за рівнем складності дисциплін і видів занять упродовж дня і тижня. Виявлені моменти свідчать на користь врахування інтересів студентів при встановленні співвідношення фактичного навантаження та обсягу окремих освітніх компонентів за ОП, про що ствердно говорили і здобувачі вищої освіти під час онлайн зустрічі ЕГ. Опитування (грудень 2022) також показало, що більшість студентів цієї ОП вважають кількість годин аудиторних навчальних занять і самостійної роботи збалансованою (<https://cutt.ly/k4J91Dv>). Отже, ЕГ констатує, що обсяг ОП загалом та освітніх компонентів зокрема реалістично відображає фактичне навантаження здобувачів вищої освіти. Обсяг завдань для самостійної роботи є збалансованим та дозволяє повністю опрацювати відповідний навчальний матеріал. Співвідношення аудиторної і самостійної роботи сприяє досягненню цілей та ПРН. ЕГ констатує відповідність цього підкритерію.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти на цій ОП не впроваджується

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Налагоджена співпраця з провідними науковими та бібліотечними установами, які є базами проходження практики.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. Досяжність ПРН21 (мати навички перекладу текстів різних стилів і жанрів давньогрецькою і латинською мовою) не вповні корелює зі змістом ОК17 (3,4 семестри) та ОК15, оскільки в зазначених ОК немає перекладознавчого

складника. Рекомендовано: до початку 2023-2024 н.р. доповнити контент зазначених ОК темами, релевантними для формування перекладацької компетентності. 2. Формулювання мети в ОК19 та ОК20 є тотожним. Рекомендовано: до початку 2023-2024 н.р. уточнити мету зазначених ОК, внести відповідні правки в РНПД. 3. Вибіркові блоки містять сталий перелік дисциплін, що звужує можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Рекомендовано: Розробниками ОП доповнити вибіркові блоки додатковими ОК, розширивши тим самим можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

За критерієм 2 ОП відповідає рівню В. Обсяг освітньої програми та нормативних освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для бакалаврського рівня вищої освіти та Стандарту спеціальності «Філологія» (підкритерій 2.1). Зміст ОП загалом є структурованим, освітні компоненти логічно взаємопов'язаними, що дозволяє досягти заявлених цілей та ПРН. Водночас ЕГ виявила часткові невідповідності між ПРН21 та змістом ОК, які забезпечують їх досягнення; некоректно сформульованою є мета в ОК20, яка виявилася тотожною з метою в ОК19 (підкритерій 2.2). Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності «Філологія» (підкритерій 2.3.) Здобувачі реалізують право вільного вибору освітніх компонентів через вибіркові блоки, процедура вибору регламентована відповідними локальними інституційними документами. Водночас сталий перелік дисциплін у межах блоків до певної міри обмежує можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії (підкритерій 2.4.). ОП передбачає достатню кількість кредитів на практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності (підкритерій 2.5.). Зміст ОП сприяє формуванню соціальних навичок як у межах освітніх компонентів, так і в позанавчальних активностях (підкритерій 2.6). Виявлені недоліки, які стосуються порушення релевантності між ПРН21 та змістом дисциплін, що їх забезпечують, а також в неточності формулюванні мети в ОК20 (підкритерій 2.2.), а також частково обмеженій можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії через сталий набір дисциплін у межах блоків (підкритерій 2.3) не мають критичного впливу на якість освітніх послуг і можуть бути усунені в наступній редакції ОП

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП «Класична філологія та англійська мова» регламентовані «Правилами прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка в 2022 році» (<https://vstup.knu.ua/rules>). Вони оприлюднені на веб-сайті закладу і відповідають принципам відкритості та прозорості. Правила прийому розроблені Приймальною комісією університету, відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2022 році, затвердженого наказом МОН України №392 від 27.05.2022 року (зі змінами і доповненнями відповідно до Наказу МОН України від 29.06.2022 року № 598 «Про затвердження Змін до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022 році»; Наказу МОН України від 02.07.2022 року № 608 «Про внесення змін до наказу МОН України від 29.06.2022 року № 598»). На сайті Приймальної комісії КНУ (<http://vstup.knu.ua>) і Навчально-наукового інституту філології (<https://philology.knu.ua/vstup-do-if/bakalavrat/>) розміщено інформацію про правила прийому на навчання за ОП. ЕГ відмічає, що правила прийому є чіткими і зрозумілими та не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Конкурсний відбір абітурієнтів за ОП «Класична філологія та англійська мова» відбувається на підставі рейтингових списків за результатами національного мультипредметного тесту (НМТ) (з української мови, математики, історії України) або за результатами ЗНО 2019–2021 рр. Правила прийому на навчання за ОП «Класична філологія та англійська мова» враховують її особливості; базовий рівень знань вступника створює підґрунтя для формування загальних і фахових компетентностей, передбачених специфікою ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання

кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час реалізації освітньої програми діють чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.). Питання визнання результатів навчання регулюються Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ № 170-32 від 11.04.2022 р. (<https://cutt.ly/a4Svoyl>), Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУТШ від 29.06.2016 р. (https://mobility.knu.ua/?page_id=804&lang=uk), Порядком поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів) (<http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf>), Положенням про порядок перезарахування результатів навчання (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=798&lang=uk), Наказом Ректора від 12.07.2016 року за №603-22 "Про затвердження Порядку проведення в КНУТШ атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року" (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_atestaciya_PK_2016.jpg). Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, які отримані в інших закладах вищої освіти. Порядок поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів) регламентує процедуру поновлення та переведення до КНУТШ з інших закладів вищої освіти, питання ліквідації академічної та трансферу кредитів. У Положенні про організацію освітнього процесу в КНУТШ (пункт 11) чітко прописані правила визнання результатів навчання, які отримані під час академічної мобільності. Після опанування ОК, що передбачено Угодою про навчання та підтверджено академічною довідкою, яку надав заклад вищої освіти (наукова установа), що приймає, Університет має повністю визнати узгоджену кількість кредитів ЄКТС, перезарахувати їх в Освітню програму здобувача вищої освіти та використовувати для виконання кваліфікаційних вимог (11.3.1). На онлайн зустрічі зі здобувачами ОП «Класична філологія та англійська мова» було підтверджено, що результати навчання за академічною мобільністю перезараховуються та визнаються. Здобувачка Д.Мацак зазначила, що планує академічну мобільність у наступному році, обізнана з процедурою визнання результатів навчання, які дисципліни обрати та ін.; здобувач І. Залевський брав участь у програмі академічної мобільності в Італії (академія Vivarium), результати навчання були перезараховані.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. Визнання результатів навчання, що отримані в неформальній освіті, регулює «Положення про валідацію і визнання результатів навчання здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=2271>), яке було введено в дію наказом ректора №86-32 від 07.02.2023 року. Відповідно до нього, НПП мають право вносити до робочої програми ОК рекомендації щодо можливого опанування окремих результатів навчання шляхом інформальної / неформальної освіти. Валідація результатів навчання здійснюється винятково щодо тих результатів навчання, які відповідають результатам навчання в освітній програмі (п. 2.5 Положення). Загальний обсяг кредитів щодо визнаних результатів навчання не може перевищувати 25 відсотків в межах однієї освітньої програми (п.2.8 Положення). За ОП «Класична філологія та англійська мова» відсутня практика визнання результатів навчання здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти. Проте, на онлайн зустрічі з НПП, гарант ОП О.Лазер-Паньків зазначила, що вони вже планують певні заходи з неформальної освіти. Також, викладачі О.Левко, Л.Звонська підтвердили, що неодноразово здобувачі брали участь у курсах Duolinguа, Coursera, співпраця з академією Vivarium, участь у неформальних заходах з перекладу тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

ЕГ встановила, що правила прийому на ОП є зрозумілими та чіткими для вступників на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, не містять дискримінаційних положень, правила та процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО є прозорими, відповідають нормам законодавства. Розробники ОП знайомлять із правилами вступу абітурієнтів під час занять у Школі юного класика.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є чітко регламентованим та зрозумілим для здобувачів, проте він поки не має поширення та практичного застосування на ОП. Рекомендуємо під час підготовки до 2023/2024 н.р. обговорити та ухвалити на засіданні випускової кафедри перелік рекомендованих заходів неформальної освіти за ОП «Класична філологія та англійська мова» (курси, конференції, семінари, літні/зимові школи, майстер-класи, тренінги тощо). Також, рекомендуємо забезпечити інформування здобувачів

ОП про можливість визнання РН неформальної освіти; заохочувати здобувачів освіти брати участь у проєктах неформальної освіти поза межами ОП.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП в цілому відповідає вимогам критерію 3. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті Приймальної комісії та інституту філології (підкритерії 3.1, 3.2). Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час міжнародної академічної мобільності, є чіткою, зрозумілою та активно реалізується здобувачами освіти за цією ОП (підкритерій 3.3). Щодо підкритерію 3.4, правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу; «Положення про валідацію і визнання результатів навчання здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка» передбачає розроблення подальшого алгоритму дій щодо його практичної імплементації. Отже, рівень відповідності за Критерієм 3 визначаємо як В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Під час реалізації ОП «Класична філологія та англійська мова» використовуються різноманітні форми та методи навчання відповідно до п.3, п.4 «Положення про організацію освітнього процесу в КНУТШ» (<https://cutt.ly/I35SiKo>). Після зустрічей із фокус-групами ЕГ переконалася, що викладачі надають перевагу проблемним, інтерактивним, проєктним, пояснювально-ілюстративним та інформаційно-комп'ютерним методам навчання, використовують онлайн-інструменти платформ Zoom, Google meet (особливо в умовах карантинних обмежень та воєнного стану). Викладач кафедри В. Шовковий говорив про втілення нових методик викладання (проєкти, кейси, змішане навчання) усіх дисциплін ОП, навіть тих, які традиційно вивчалися через граматико-перекладні методи («Латинська мова», «Давньогрецька мова» та ін.). Позитивною практикою ОП є формат відео-лекцій при викладанні деяких дисциплін («Історія класичної філології», «Давньогрецька філософська проза»: «Комунікативна особистість Федра в одноіменному діалозі Платона», «Історія античної риторики»: «Філософська риторика Платона». Авторські матеріали з курсу «Візантійська література» розміщено на сайті «Василевс» (<https://rb.gy/1oele9>; <https://rb.gy/pz4gbr>). ЕГ мала змогу ознайомитися з ними за наданими покликаннями. Проведені бесіди свідчать на користь дотримання академічних свобод. Свобода дослідження реалізована у формуванні індивідуальної траєкторії, виборі тем бакалаврської роботи, можливості запропонувати власну тему дослідження, виборі бази практики. Свобода отримання знань реалізована через вільний вибір блоку дисциплін та формуванні індивідуальної траєкторії навчання. Студенти також можуть навчатися за індивідуальним графіком. Свобода викладання забезпечена вільним вибором форм та методів роботи зі студентами, що було підтверджено НПП. Зустріч зі студентами ОП (К.Галайчук, А.Гриценко, І.Залевський, В.Феляуер, О.Автенєва та ін.) також упевнила ЕГ, що форми та методи викладання та навчання сприяють досягненню ПРН, відповідають академічним свободам та орієнтовані на студентів. Опитування студентів за ОП 2022 р., результати якого є на сайті Інституту (<https://cutt.ly/k4J91Dv>) виявили високий рівень задоволеності викладанням (<https://cutt.ly/5361GSm>). Так, 100% студентів схвально оцінили якість викладання, 100% опитаних підтвердили використання сучасних та інноваційних форм і методів викладання. Усі опитувані ствердно відповіли на питання про врахування їхніх потреб під час навчання. Отже, ЕГ констатує відповідність цього підкритерію.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На сайті ЗВО розміщено достатню інформацію про зміст освітнього процесу. Вкладка «Освітні програми» на сайті Інституту філології має активні покликання на ОП, навчальні плани відповідних років вступу, РНП обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів, програму практичної підготовки, атестаційних екзаменів (<https://cutt.ly/V4J9UjC>). Зі слів здобувачів освіти, викладачі на першому занятті інформують їх про цілі навчання та очікувані результати. Окрема увага приділена критеріям оцінювання, які регламентує п. 7 «Положення про організацію освітнього процесу в КНУТШ» (<https://cutt.ly/I35SiKo>). Доступ до Положення є відкритим. Під час установчих зборів студентів і керівника практики надається інформація щодо різних видів завдань. На дошці оголошень розміщено розклад,

графік сесій. Інформація про проведення проміжних атестацій оприлюднена на кафедрі, а також завчасно повідомляється студентам. Крім того, за потреби уточнення інформації, останню можуть поширювати через старост та кураторів. Робочі програми мають уніфіковану структуру, яка дає цілісне уявлення про дисципліну, її зміст та результати навчання. Під час зустрічей студенти висловилися про зрозумілість та доступність всієї необхідної інформації. ЕГ схвально оцінює організацію навчання за часів пандемії та воєнного стану. Крім оприлюднених на сайті кафедри презентацій вже згаданих дисциплін, багато викладачів надсилають презентації, а також відео лекцій студентам або у Google Classroom, або на пошту, або у інший спосіб, про який домовляються студенти і викладач у кожному конкретному випадку. ЕГ отримала покликання на певні курси і пересвідчилася в їхньому якісному наповненні та зручності використання оприлюднених матеріалів. Також для полегшення опанування теоретичного матеріалу в умовах, коли не всі і не завжди могли або й зараз часто не мають можливості приєднатися до лекції онлайн, деякі викладачі (зокрема, О. Лазер-Паньків, Н. Руда) практикують відеозапис лекції з роз'ясненням нового матеріалу. Цей запис або зберігається на Google-диску з наданням студентам можливості його переглядати, або викладається безпосередньо у Google Classroom. Загалом ЕГ переконалася, що студенти обізнані з цілями навчання та критеріями оцінювання і вважають спосіб інформування зручним та ефективним. Це дає підстави говорити про відповідність цього підкритерію.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП відбувається відповідно до цілей освітньої програми, враховує розвиток спеціальності та регламентовано п.4.1. «Статуту КНУТШ (<https://cutt.ly/Y36sjY3>). Дослідницька діяльність студентів та штатних співробітників університету регламентована Положенням про науково-дослідну роботу в КНУТШ (від 2013 року) (<https://cutt.ly/n36sWhE>). Аналіз відомостей про самооцінювання, РНП дисциплін, а також бесіди з фокус-групами переконують у вдалій імплементації наукових досліджень в освітній процес. ЕГ пересвідчилася, що дослідницька складова є основою в низці теоретичних дисциплін, під час вивчення яких студенти здійснюють науковий пошук, готуючи презентації, реферуючи наукові статті та виконуючи індивідуальні проекти. Наукова робота імплементована в ОК28 «Фахово-виробнича практика» (завдання містять елементи дослідницького характеру) та ОК29 «Кваліфікаційна робота бакалавра». Вичерпну інформацію про участь студентів ОП у наукових заходах у 2018-2022 рр. подано в таблиці «Участь у наукових заходах студентів-бакалаврів кафедри загального мовознавства, класичної філології та неоеліністики» на сторінці ОП (<https://cutt.ly/R4LgqDK>). Студенти мають високу публікаційну активність, є учасниками щорічних Всеукраїнських наукових читань «Філологія XXI сторіччя: традиції і новаторство». Протягом 2019-2020 рр. на кафедрі працював студентський науковий гурток «Класичні мови та антична цивілізація». Записи його засідань можна переглянути в соцмережах, лінки розміщено на вебсторінці ОП (<https://cutt.ly/x4LgFAN>). На кафедрі виконується наукова тема ««Антропологічні виміри сучасних і класичних мов», яка акумулює наукові пошуки і досягнення викладачів та здобувачів кафедри. Викладачі мають публікаційну активність, є учасниками міжнародних конференцій. Вичерпну інформацію про це розміщено на вебсторінці кафедри. ЕГ переконалася, що у викладанні дисциплін ОП викладачі використовують власні навчально-методичні та наукові розробки, основи з яких представлено в Таблиці 2 Відомостей (І.Голубовська, С. Гриценко, О.Лазер-Паньків, Ю.Письменн та ін.). У навчальний процес впроваджуються результати участі викладачів ОП у наукових проектах (Міжнародний проект «Літературно-мовний простір українців і білорусів XVI–XVII ст.: нові підходи і методики аналізу» (Н.Корольова, В.Миронова), «Мовна практика України в контексті сучасних соціогуманітарних викликів» (С.Гриценко, Н.Корольова, О.Левко), а також у наукових конференціях, вебінарах, круглих столах, науковому стажуванні. Отже, ЕГ констатує відповідність описаного підкритерію.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Вивчивши Відомості самооцінювання, РНП та провівши зустрічі з фокус-групами, ЕГ дійшла висновку, що викладачі регулярно оновлюють зміст своїх навчальних дисциплін. Ініціатором оновлення є насамперед викладач; процес моніторингу змісту є прозорим і відбувається за участі членів кафедри, також враховуються побажання студентів. На думку НПП, поточне оновлення змісту освітніх компонентів не завжди доречно відображати в робочих програмах (це стосується, зокрема, перерозподілу годин між темами, використання нових прийомів роботи тощо). Під час зустрічей ЕГ отримала докази того, що контент дисциплін з класичних мов та античної літератури постійно оновлюється з огляду на сучасні реалії. Викладачі ОП (А.Боцман, С. Гриценко, Л. Звонська та ін.) говорили про запровадження полідисциплінарного, лінгвокультурологічного підходу до вивчення античної спадщини в контексті європейської цивілізації з урахуванням останніх наукових досягнень у різних напрямках. Таке оновлення втілюється в змісті таких дисциплін, як «Комунікативні технології античності», «Жива латина», «Греко-латинські основи наукової термінології», «Антична міфологія і сучасність». Водночас ЕГ зазначає, що в низці РПНД, які є головними орієнтирами для студентів в отриманні інформації про освітній компонент, немає покликань на онлайнні ресурси (наприклад, ОК2, ОК3, ОК8, ОК10, ОК16, ОК20-21, ОК25 та ін.). На думку ЕГ, стрімкий розвиток дигіталізації навчання та онлайнний формат його проведення актуалізує наявність таких ресурсів. Отже, загалом ЕГ констатує відповідність підкритерію, рекомендуючи доповнити списки літератури в низці РПНД онлайнними ресурсами.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Після вивчення Відомостей та проведення онлайн-зустрічей ЕГ констатує послідовне впровадження стратегічних цілей інтернаціоналізації на цій ОП. Під час зустрічі з менеджментом ЗВО проректор з науково-педагогічної роботи А.Гожик детально зупинився на змісті інтернаціоналізації освіти, яка позиціонується як інструмент досягнення цілей і результатів навчання. Відповідно академічні обміни, закордонні стажування, міжнародна наукова співпраця розглядаються крізь призму імплементації набутого досвіду та кращих закордонних практик у навчальний процес. Таку думку підтвердили директор Інституту Г.Семенюк та заступник директора з науково-педагогічної роботи О.Романенко, детально описавши різні рівні і вектори інтернаціоналізації освіти. У ЗВО функціонує відділ академічної мобільності, на сторінці якого розміщено актуальну інформацію про міжнародні програми обміну, грантові проекти, можливості академічної мобільності, у тому числі й віртуальної (<https://cutt.ly/p36hEYd>). Зі слів викладачів та студентів, така інформація є корисною. Викладачі беруть активну участь у міжнародних проєктах, навчаннях, тренінгах, симпозіумах, семінарах, конференціях та стажуваннях за кордоном. ЕГ отримала докази про це, вивчивши чинні двосторонні договори з партнерськими ЗВО та у спілкуванні із НПП. Так, зокрема, наукове стажування пройшли: Н.Корольова (Вільнюс, Литовська Республіка, 2023), С.Гриценко (Вільнюс, Литовська Республіка, 2022), В.Миронова (Кельце, Республіка Польща, 2020); Ю.Письменна (Тренто, Італія, 2020 р.) та ін. Докладну інформацію про це розміщено на сторінці кафедри. Кафедрою був організований Міжнародний вебінар (10.06.2021 р.) (ecolinguist.philology.knu.ua). Студент ОП І.Залевський проходить академічну мобільність в Італії (що підтверджено відповідними документами та присутніми на зустрічах особами). Викладачі та студенти можуть безоплатно користуватися міжнародними базами даних (Scopus, Web of Science) із серверів бібліотеки (про це говорили як здобувачі, так і в.о. директора Наукової бібліотеки ім. Максимовича С.Канєвська). Отже, ЕГ пересвідчилась, що навчання, викладання та наукові дослідження на освітній програмі є достатньо інтернаціоналізованими та загалом відповідають підкритерію.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Оцифрування змісту окремих освітніх компонентів, використання в навчальному процесі авторських відеолекцій (С.М. Лучканин, А.С. Поліщук, О.В. Лазер-Паньків). 2. Послідовна імплементація результатів наукових та методичних стажувань в авторські методики викладання, зокрема запровадження полідисциплінарного, лінгвокультурологічного підходу до вивчення античної спадщини в контексті європейської цивілізації, що втілено в змісті таких дисциплін, як «Комунікативні технології античності», «Жива латина», «Греко-латинські основи наукової термінології», «Антична міфологія і сучасність».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Рекомендовані джерела в РНП низки дисциплін (напр., ОК2, ОК3, ОК8, ОК10, ОК16, ОК20-21, ОК25 та ін.) не містять покликань на сучасні онлайн-ресурси як помічні для опанування курсів в умовах онлайн-навчання та дигіталізації освіти. Рекомендовано: Викладачам, що забезпечують викладання згаданих ОК до початку 2023-24 н.р. доповнити список літератури в РНП зазначених дисциплін покликаннями на онлайн-ресурси.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма за Критерієм 4 відповідає Рівню В. Викладачі надають перевагу сучасним методам навчання, що сприяє досягненню програмних результатів навчання, відповідає принципам студентоцентрованого підходу та академічної свободи (підкритерій 4.1.). Здобувачі освіти отримують своєчасну інформацію про зміст освітніх компонентів та систему оцінювання, робочі програми розміщено на вебсайті Інституту філології (підкритерій 4.2.). На освітній програмі простежується поєднання навчання і досліджень відповідно до бакалаврського рівня вищої освіти (підкритерій 4.3.). Зміст освіти систематично оновлюється з урахуванням наукових досягнень галузі. Водночас бажаним є доповнення літератури в низці РПНД покликаннями на сучасні онлайн-ресурси (підкритерій 4.4.). ЗВО працює у напрямку інтернаціоналізації: науково-педагогічні працівники проходять міжнародні стажування та тренінги, здобувачі освіти беруть участь у міжнародних конференціях (підкритерій 4.5.). Виявлений незначний недолік, який полягає у відсутності актуальних для сьогоденної дигіталізованої освіти онлайн-ресурсів у низці РПНД (підкритерій 4.4.), не перешкоджає досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми і види контрольних заходів у КНУТШ регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ № 170-32 від 11.02.2022 р. (<https://cutt.ly/a4Svoyl>), Відповідно до зазначеного Положення форми проведення контрольних заходів визначає НПП (викладач) у межах своєї автономії та представляє у робочих програмах навчальних дисциплін (РПНД), що розміщені на сайті інституту філології та представлені у таблиці з відомостей про самооцінювання. Контрольні заходи включають діагностичний, поточний і підсумковий контроль. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувачів освіти. Семестровий контроль проводиться у формі іспиту, диференційованого заліку або заліку із конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, що визначений її навчальною програмою. Викладачі на початку курсу повідомляють здобувачам про форму проведення семестрового контролю. Опитування фокус-груп показало, що здобувачі вищої освіти обізнані з процедурами контрольних заходів. Інформація щодо критеріїв оцінювання міститься у робочих програмах навчальних дисциплін, які розміщені на сайті інституту філології у вкладці «Описи освітніх програм та програми навчальних дисциплін» (<https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/bak-opysy-op-ta-proh-nd/>). РП навчальних дисциплін вміщують також розрахунок рейтингових балів за системою ЄКТС та національною шкалою. Увага також приділяється контролю і оцінюванню позааудиторної самостійної роботи здобувачів, яка передбачає підготовку до практичного заняття. Здобувачі Д.Мацак, Є.Галайчук, М.Кульчицька підтвердили, що всі роботи перевіряються, в тому числі завдання для самостійної роботи. Вимоги до оформлення письмових робіт містяться у Методичних рекомендаціях «Вимоги до підготовки та написання навчально-наукових і кваліфікаційних робіт» (<https://drive.google.com/file/d/1ybQZwbRd6U2uGzxXR1BC5lMNhrCTt7EL/view>).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форми атестації відповідають вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія, галузі знань 03 Гуманітарні науки для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ МОН України від 20.06.2019 №869). Атестація випускників освітньо-професійної програми зі спеціальності 035 «Філологія» (035.08 «Класичні мови та літератури (переклад включно)» здійснюється у формі комплексного підсумкового іспиту з класичних мов та літератур, підсумкового іспиту з англійської мови та публічного захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи. Атестацію здобувачів здійснює Екзаменаційна комісія, порядок формування якої визначено в «Положенні про порядок створення та роботи екзаменаційної комісії в Університеті» (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20pro%20DEK.doc>). За умови успішного проходження підсумкової атестації, випускник отримує документ встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра з присвоєнням освітньої кваліфікації «бакалавр філології» за спеціалізацією «Класичні мови та літератури (переклад включно)».

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів у КНУТШ є чіткими, об'єктивними та зрозумілими, що було підтверджено здобувачами під час онлайн-зустрічей. Вони регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу» № 170-32 від 11.02.2022 р. (<https://cutt.ly/a4Svoyl>), «Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (п.3.3) (<https://cutt.ly/K4Sv7LT>) та Порядком вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ (<https://www.knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-University.pdf>). В ЗВО проводяться опитування здобувачів з метою отримання об'єктивної оцінки діяльності викладача. Гарант ОП О.Лазер-Паньків на онлайн зустрічі з гарантами ОП зазначила, окрім щорічного опитування здобувачів Навчальної лабораторії соціологічних та освітніх досліджень щодо задоволеності навчання на ОП, є ще опитування на випусковій кафедрі окремих дисциплін, яке проводиться щосеместрово. За результатами моніторингу (06–07.2022 р.) та опитування (12.2022 р.) наявна здебільшого позитивна оцінка об'єктивності та прозорості проведення контрольних заходів, якості надання освітніх послуг за освітньою програмою «Класична філологія та англійська мова» (<http://bitly.ws/Bh93>; <https://rb.gy/l8uh18>). В результаті опитування студенти позитивно оцінюють діяльність екзаменаторів та демонструють поінформованість щодо процедур повторного проходження контрольних заходів та порядку оскарження результатів навчання. Підтверджено, що порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження відбувається у встановленому порядку, який детально описаний у «Положенням про організацію освітнього процесу» № 170-32 від 11.02.2022 р. (<https://cutt.ly/a4Svoyl>). Здобувачеві освіти, який одержав на момент завершення семестрового контролю не більше двох незадовільних оцінок, дозволяється ліквідувати академзаборгованість до початку наступного семестру. Повторне складання семестрового контролю

допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється деканом факультету (директором інституту/коледжу, завідувачем відділення). До складу такої комісії викладач, який приймав іспит (виставляв залік), як правило, не включається (п.7.3.1). Разом з тим здобувачі під час онлайн-зустрічі підтвердили власну ознайомленість з процедурою оскарження результатів оцінювання. Є.Галайчук зазначила, що викладачі запитують здобувачів чи задоволені вони своєю оцінкою, якщо ні, то можна завжди звернутися до викладача і він/вона дасть додаткові завдання для поліпшення оцінки. Здобувачі відзначили доброзичливість викладачів та їхню готовність допомогти.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності в КНУТШ регламентується такими документами: «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ» № 170-32 від 11.02.2022 р. (розділи 7, 9 та 10) (<https://cutt.ly/a4Svoyl>), «Положенням про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУТШ» (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=2104>), «Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352>). Окремі положення стосовно академічного плагіату містяться в Етичному кодексі університетської спільноти (<https://rb.gy/xtjkmc>), ухвалі Вченої ради Про репутаційну політику КНУТШ (<https://cutt.ly/hlhjxKS>), ухвалі Вченої ради Вимоги етичної компетентності та запобігання неетичної поведінки представників університетської спільноти (<http://bitly.ws/BhaY>), які містять інформацію про виявлення та запобігання плагіату в роботах здобувачів вищої освіти всіх рівнів та форм навчання. Відповідно до п. 2.1.1 Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352>) кваліфікаційні роботи на здобуття ступеня бакалавра підлягають обов'язковій перевірці на академічний плагіат. Аналіз цих документів свідчить про впровадження культури академічної доброчесності в управлінні ЗВО, викладанні та навчанні за ОП. У спілкуванні ЕГ з фокус групами було встановлено, що здобувачі мають змогу попередньо перевіряти свої наукові доробки на плагіат, про які їх інформують викладачі, куратори, наукові керівники робіт, завідувач кафедри. Здобувачі С.Гільман, А.Гриценко підтвердили, що всі ознайомлені з академічною доброчесністю, усвідомлюють її важливість в освітньому процесі. В університеті використовується сервіс для перевірки робіт на плагіат Unicheck. Відповідальний за функціонування системи Unicheck – завідувач патентно-ліцензійного відділу Науково-дослідної частини – Т. Компанець. На зустрічі з персоналом бібліотеки, С. Канєвська, в.о. директора Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича, зазначила, що, в інституті іноземної філології 44 особи відповідають за збір, обробку та передачу робіт до бібліотеки та репозитарію. Випадків порушення академічної доброчесності на ОП не зафіксовано, на чому неодноразово наголошували представники фокус груп. Відповідно до п.10.1.1-10.1.2 «Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУТШ» (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=2104>), встановлення факту порушення академічної доброчесності з боку здобувачів освіти передбачає різні види академічної відповідальності, зокрема на час поточного та підсумкового контролю та процесу підготовки до підсумкової атестації. На зустрічі з фокус групами НПП та здобувачів ЕГ встановила, що перевірка робіт на плагіат є невід'ємною частиною освітнього процесу КНУТШ.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильною стороною ОП за цим критерієм є чітке та документально врегульоване дотримання академічної доброчесності. Має місце конструктивна співпраця між викладачами та студентами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Популяризувати заходи, спрямовані на розвиток культури академічної доброчесності КНУТШ серед здобувачів вищої освіти та викладачів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

У контексті Критерію 5 форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту (підкритерій 5.1). Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (підкритерій 5.2). В університеті визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження (підкритерій 5.3). Стосовно підкритерію 5.4, КНУТШ в основному дотримується вимог чинного законодавства у галузі освіти і науки щодо визначення й дотримання академічної доброчесності, оцінювання якості освіти та результатів навчання за ОП, що акредитується. Загалом освітня діяльність за ОП відповідає Критерію 5. Отже, рівень відповідності за Критерієм 5 визначаємо як В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів є достатньою для забезпечення якісного викладання дисциплін та досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання ОП бакалаврського рівня вищої освіти. У підготовці здобувачів за ОП залучені відомі мовознавці, перекладачі та філологи-класики (напр., Звонська Л.Л.). Зокрема, викладання на ОП забезпечують 29 НПП, які мають наукові ступені (100%), з яких: 4 доктора філологічних наук – 13,8% від загальної кількості викладачів, які працюють на ОП; 25 кандидатів наук – 82,6%, з яких: 14 канд. філол. наук – 48,3%, 1 канд. біолог. наук (ОК 4) – 3,4%, 2 канд. іст. наук (ОК 14.2.) (6,9%), 3 канд. філософ. наук (ОК 2; ОК 3) (10,3%), 1 канд. соціологічних наук (ОК 5) (3,4%), 1 канд. екон. наук (ОК 5) (3,4%), 1 кандидат хімічних наук (ОК 3) (3,4%), 1 канд. пол. наук (ОК 5) (3,4%), 1 канд. юр. наук (ОК 5) (3,4%) (відсоткові показники розраховані на основі інформації про кадровий склад, наданої у ВСО). Середній стаж науково-педагогічної роботи НПП, залучених до реалізації ОП, складає 30 років. 5 НПП мають вчене звання професора – 17,2% від загальної суми. 22 НПП мають вчене звання доцента – 75,9%. 3 НПП працюють на посаді асистента – 10,3%, мають науковий ступінь кандидатів наук та середній стаж науково-педагогічної роботи 16 років. Викладання ОК забезпечують науково-педагогічні працівники, які мають значний досвід наукової і викладацької роботи, активно працюють як науковці у відповідних галузях, що підтверджено монографіями (Русин М.Ю., Харченко Т.Б., Бернадська Н.І., Вербовий І.М., Дядишева-Росовецька Ю.Б., Звонська Л.Л., Лефтерова О.М., Лазер-Паньків О.В., Миронова В.М.), укладанням словників класичних мов (Лазер-Паньків О.В., Миронова В.М., Звонська Л.Л., Корольова Н.В.) науковими публікаціями у фахових виданнях України та в зарубіжних журналах, внесених до наукометричних баз Scopus і WoS (Левко О.В., Харченко Т.Б., Михед Т.В., Попівняк О.О., Корольова Н.В.). З 2016 р. викладачами кафедри опубліковано: 300 навчально-методичних праць, 3 словники, 9 підручників, 20 навчальних посібників; 12 монографій та розділів монографій у закордонних виданнях, 250 наукових статей, у тому числі 73 у фахових виданнях України, 55 у фахових закордонних виданнях, 62 у журналах, що входять до наукометричних баз, з них 8, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science, інших публікацій – 54 (<https://cutt.ly/85E396j>; <https://cutt.ly/Q5E8wVd>). Напрями їхніх досліджень та практичної діяльності цілком відповідають тематиці відповідних дисциплін (з'ясовано на підставі аналізу даних (табл. 2) у ВСО, вивчення додатково наданих документів, а також під час спілкування в межах візиту ЕГ). Отже, освітній процес на ОП забезпечують досвідчені фахівці і науковці, які мають досвід викладання відповідних освітніх компонентів у ЗВО, що дозволяє ЕГ констатувати, що до реалізації ОП залучені досвідчені викладачі та науковці, які здатні на високому фаховому рівні забезпечити викладання відповідних ОК.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного відбору викладачів регулює «Порядок конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка...» (<https://cutt.ly/d8iNUzX>), а також «Положення про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<https://cutt.ly/v8iJdGv>). За умовами конкурсного відбору претендент на заміщення вакантної посади НПП повинен мати відповідну кваліфікацію, науково-методичний доробок, досвід роботи за фахом в Україні та за її межами, прочитати відкриту лекцію чи практичне заняття за участі НПП кафедри, залежно від посади, на яку він претендує. Після рекомендації кафедри і обговорення на Вченій раді університету (інституту) відбувається таємне голосування. Претендент вважається обраним, якщо за нього проголосувало більше половини від присутніх на засіданні Вченої ради університету (інституту). Аналіз ЕГ Табл. 2 ВСО та інформація з відкритих джерел свідчать про дотримання цих вимог для відбору викладачів на ОП. Загалом процедура конкурсного відбору НПП є прозорою та дозволяє забезпечити відповідний рівень освітнього та наукового процесу, про що свідчать: 1) публікація на сайті Університету оголошення та детальної інформації щодо умов проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад та його термінів (<https://cutt.ly/o8eyTqE>) та в друкованому виданні газети «Освіта України» (<https://cutt.ly/w8euCrX>); 2) наявність процедури перевірки відповідності претендентів кваліфікаційним вимогам, зазначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності; 3) врахування розподілу навчальних дисциплін між профільними кафедрами; 4) визначення професійного рівня викладача, а також аналіз його наукової та публікаційної діяльності. Зазначені вище факти дозволяють ЕГ констатувати про відповідність даного підкритерію у контексті Критерію 6.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

З 26.10.2021 р. у ЗВО введено в дію «Положення про ради роботодавців у КНУ імені Тараса Шевченка» (<https://cutt.ly/48eidE8>). Метою діяльності Ради є формування та збереження ефективних зв'язків Університету з роботодавцями для покращення якості освітніх послуг; пошук шляхів оптимальної співпраці між університетом та роботодавцями з питань проведення профорієнтаційної роботи, підготовки фахівців за всіма акредитованими спеціальностями, працевлаштування, підвищення кваліфікації та стажування. Серед завдань Ради зазначено, зокрема, внесення рекомендацій під час розроблення та/або зміни освітніх програм із урахуванням актуальних тенденцій ринку праці та потреб роботодавців; сприяння проходженню навчальних і виробничих практик та працевлаштуванню випускників університету на підприємствах, в організаціях, установах. Університет активно співпрацює з роботодавцями та надає інформацію здобувачам щодо вакансій, стажування та кар'єрним можливостям на сторінці Відділу сприяння працевлаштуванню (<https://cutt.ly/18eiGAR>). Під час зустрічі ЕГ з фокус-групами була підтверджена зазначена у ВСО інформація, що роботодавцями для випускників ОП є Інститут української мови НАН України (договір №ННІФ-390 від 17.01.2022), Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (договір №ННІФ-386 від 17.01.2022), Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка (договір №ННІФ-388 від 17.01.2022). Було також підтверджено, що програма фахово-виробничої практики розроблялася після проведення консультацій із роботодавцями даної ОП. Надані ЕГ гарантом матеріали та інформація під час онлайн-візиту підтвердили, що вказані у ВСО роботодавці залучені до реалізації ОП (<https://cutt.ly/P7vLgss>). Окрім того, в Університеті існує алгоритм включення роботодавців до участі в ЕК (п.7.12 «Положення про ради роботодавців у КНУ імені Тараса Шевченка» <https://cutt.ly/C8ezxdg>), що підтвердилося під час зустрічей ЕГ з фокус-групами. На інституційному рівні систематично організовуються ярмарки вакансій (де роботодавці знайомлять студентів з можливостями працевлаштування, стажування, проходження практики тощо) (<https://cutt.ly/E7vCFww>; <https://cutt.ly/h7vCLOI>; <https://cutt.ly/k7vCBrU>). Зустріч ЕГ з роботодавцями підтвердила факти залучення роботодавців до обговорень змін до ОП. Також ця інформація підтверджується зустрічами ЕГ з іншими фокус-групами та наданою гарантом документацією, що дозволяє ЕГ зробити висновок про відповідність даного підкритерію у контексті Критерію 6.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

За результатами зустрічей з роботодавцями з'ясовано, що залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців відбувається переважно у формі фахових позанавчальних та наукових заходів (гостьових лекцій, майстер-класів, воркшопів, публічних дискусій, екскурсій тощо). До освітнього процесу залучаються також експерти з галузі, наприклад, 11. 14.09.2021 року відбулася лекція Irene Polinskaya (Pro-Vice Dean (Research Culture), Faculty of Arts and Humanities, King's College London) «Роль епіграфіки для вивчення античних пам'яток» в Археологічному музеї (<https://cutt.ly/z7vZmKx>). В контексті реалізації ОП особливе зацікавлення викликає той факт, що викладачі фахових дисциплін ОП самі є професіоналами-практиками в галузі класичних мов та перекладу, мають численні навчально-методичні праці та публікації перекладів з класичних мов, проводять публічні відео-лекції, виставлені в мережі Інтернет, наприклад, Лучканин С.М. (<https://cutt.ly/K7vXbDu>), Поліщук А.С. (<https://cutt.ly/H7vXE2t>; <https://cutt.ly/a7vXLDn>; <https://cutt.ly/e7vXNP3>; <https://cutt.ly/Z7vX2pl>), Левко О.В. (<https://cutt.ly/l7vX5Pb>; <https://cutt.ly/97vCeYv>). Запрошені на зустріч з ЕГ роботодавці підтвердили факти свого залучення до обговорень змін до ОП, зустрічей зі студентами, а також співпрацю зі студентами та викладачами ОП у рамках спільних наукових проєктів та досліджень. Так, під час зустрічі ЕГ з роботодавцями, Ястремська Т.О. (д.філол.н., заступник директора з наукової роботи, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ) зазначила, що наразі вони разом з НПП ОП працюють над укладанням «Словника староукраїнської мови» й мають на меті долучити випускників ОП до їхньої лексикографічної команди.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

В Університеті існує власна система професійного розвитку викладачів (<https://cutt.ly/o7v6gTP>), а також налагоджена співпраця з іншими українськими та європейськими ЗВО (<https://cutt.ly/37v6WxC>). «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (<https://cutt.ly/Q8yWwvB>) містить положення щодо мотиваційних заходів науково-педагогічних працівників університету. Професійний розвиток викладачів регулюється також «Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників КНУТШ» (<https://cutt.ly/z8yWzAK>). Програми підвищення кваліфікації/стажування відповідають змісту навчальних дисциплін, котрі викладають НПП. У ЗВО існує Відділ академічної мобільності КНУ (<https://cutt.ly/y8yWEfp>), який допомагає НПП з пошуком програм стажування закордоном. ЕГ констатує результативність цієї системи. Викладачі ОП також позитивно оцінюють співпрацю з Відділом академічної мобільності. На основі аналізу ВСО, наданими ЕГ гарантом сертифікатів про стажування закордоном і тренінгів (<https://cutt.ly/a7v4hLP>), а також за підсумками зустрічами з НПП, ЕГ може констатувати, що існуюча система професійного розвитку у КНУТШ дозволяє задовольнити потреби НПП у підвищенні їхньої фаховості. У ЗВО також передбачено заохочення публікаційної діяльності співробітників, що регулюється «Положенням про преміювання за результатами наукової діяльності» (<https://cutt.ly/gyI92Ir>). Отже, можемо стверджувати про виявлене зацікавлення ЗВО не лише науковими

здобутками викладачів, але й розвитком їхніх навичок навчання та викладання, виявлене в системному підході до забезпечення такого розвитку.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Згідно ВСО та підсумками онлайн зустрічей ЕГ з фокус групами, розвиток викладацької майстерності стимулюється матеріальними та моральними формами заохочення, що регламентуються розпорядженням про створення комісії з матеріального заохочення (<https://cutt.ly/QuI9EhJ>). Види морального та матеріального заохочення учасників освітнього процесу регулюються «Статутом КНУТШ» (<https://cutt.ly/c8yU5cm>) (п.1.5 та п.4.2) та «Положенням про преміювання працівників КНУТШ» (<https://cutt.ly/T8yIHlC>). Під час зустрічей з фокус-групами, ЕГ було також підтверджено, що НПП ОП мають можливість безкоштовно публікувати результати досліджень у науковому журналі «Вісник КНУТШ. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика» (<https://cutt.ly/N7biFSj>). Також у відомостях зазначено, що ЗВО сприяє розвитку викладацької майстерності шляхом організації технічних та методичних тренінгів. Ця інформація була підтверджена на зустрічі з НПП та з адміністрацією, а також наданими гарантом сертифікати проходження тренінгів на базі ЗВО (<https://cutt.ly/l7v7eqF>). НПП надали позитивні відгуки про пройдені ними тренінги, зокрема організованими КНУТШ тренінги розвитку педагогічних компетентностей викладачів KNU Teach Week, KNU Educators' week by Genesis та загалом високо оцінили ефективність платформи розвитку професійних компетентностей КНУТШ KNU Professionals (<https://cutt.ly/i7v7F88>). Під час зустрічі з ЕГ НПП підтвердили систематичність і прозорість процедури отримання всіх згаданих заохочень. На основі викладеного можемо зробити висновок про існування в ЗВО ефективної системи стимулювання розвитку викладацької майстерності.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

У контексті критерію 6 можна виокремити такі сильні сторони: 1) належний рівень академічної та професійної кваліфікації викладачів, залучених до реалізації ОП; 2) процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість залучити досвідчених фахівців відповідно до потреб конкретних дисциплін та забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. 3) належний рівень академічної та професійної мобільності НПП, участь в різноманітних міжнародних проектах, семінарах і програмах, участь в міжнародних науково-практичних конференціях, публікації у фахових журналах; 4) сприяння професійному розвитку викладачів як через власні довгострокові та короткострокові програми підвищення кваліфікації (KNU Professionals <https://cutt.ly/i7v7F88>), так і у співпраці з міжнародними організаціями та закордонними ЗВО через програми стажування та підвищення кваліфікації в рамках укладених меморандумів про взаєморозуміння (<https://cutt.ly/J7v5yOt>); 5) стимулювання розвитку викладацької майстерності. Позитивні практики: 1) У КНУТШ створена та ефективно функціонує система професійного розвитку науково-педагогічних працівників, належним чином підтримувана адміністрацією й академічною спільнотою університету. Взірцеві практики: співпраця НПП ОП з Інститутом українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ в рамках укладання «Словника староукраїнської мови» й залучення до цього проекту викладачів та здобувачів ОП. Розробка зазначеної лексикографічної праці та залучення до процесу розробки НПП та здобувачів ОП є важливим внеском у збагачення культурної спадщини України та сприятиме вивченню та популяризації серед молоді незаангажованої та не спотвореної російською пропагандою історії та культури України. Аргумент про те, що української мови ніколи не існувало та величезна кількість фейків, дезінформації та маніпуляцій стосовно походження української мови є одним із ключових наративів кремлівської пропаганди та зброєю в гібридній війні проти України. Тому, укладання вищезазначеного «Словника староукраїнської мови» колективом Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ та колективом цієї ОП є не лише прикладом формування «систематизованих знань, умінь і практичних навичок», а й виконанням світоглядних завдань вищої освіти, серед яких є всебічний гармонійний розвиток особистості здобувачів вищої освіти, їхньої громадянської позиції і патріотизму, а також внесок ЗВО у формування культурної спадщини України.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони – не виявлені. Недоліки – не виявлені. Рекомендації щодо удосконалення: 1) рекомендуємо продовжувати та підтримувати роботу з кадрового посилення освітньої програми, зокрема в контексті розвитку наукового потенціалу кафедри загального мовознавства, класичної філології та неоелліністики, залучення до викладання на ОП та професійної підтримки молодих кадрів; 2) рекомендуємо ЗВО продовжувати та підтримувати рівень матеріального та морального заохочення публікаційної діяльності НПП, у тому числі розглянути можливість підвищення матеріальної винагороди за публікації наукометричних баз даних Scopus і WoS, видання навчально-методичних та лексикографічних праць; 3) приведення наукових видань Університету у відповідність до нових вимог Міністерства освіти і науки України є одним із окреслених ЗВО завдань у «Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 року» (<https://cutt.ly/P7bt6tN>), тому ЕГ рекомендує привести наукові видання у відповідність до нових вимог МОНУ до зазначеного періоду у «Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 року», а також продовжувати розвивати та удосконалювати механізми подальшої активізації

публікаційної діяльності НПП у своїх збірниках категорії А філологічного спрямування, зокрема Scopus і WoS; 4) рекомендуємо залучати успішних випускників ОП до проведення аудиторних занять для підвищення мотивації здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

З урахуванням викладеного, оцінюючи професійну та академічну кваліфікацію кадрового складу ОП, що дозволяє забезпечити якісне навчання відповідних ОК та досягнення запланованих цілей та програмних результатів навчання чіткість та прозорість процедур конкурсного відбору викладачів, приклади дотримання стратегії розвитку кадрового потенціалу на кафедрах, а також імплементацію результатів наукових та методичних стажувань в авторські методики викладання й систематичне оновлення контенту ОК з урахуванням власних наукових досліджень та розвитку філологічної галузі, можна стверджувати, що освітня програма повністю відповідає Критерію 6 на високому рівні. Окрім того, в освітній діяльності ЗВО виявлено послідовну реалізацію позитивних та взірцевих практик, серед яких ефективна система професійного розвитку науково-педагогічних та педагогічних працівників, політика матеріального та морального заохочення науково-педагогічних працівників та внесок викладачів, роботодавців та здобувачів ОП у розвиток української лексикографії та збагачення культурної спадщини України разом з протидією нав'язуванню російською пропагандою фальсифікованих псевдонаукових історичних постулатів, що спираються на імперську концепцію «одного народу» та «малороської мови». Залучення до розробки зазначеної лексикографічної праці НПП та здобувачів ОП є взірцевою практикою не лише у контексті Критерію 6, а й важливим внеском у поповнення культурного фонду України та боротьбу з наративами пропаганди Кремля. Отже, можемо зробити висновок про відповідність ОП Критерію 6 на зразковому рівні.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час акредитаційної експертизи та онлайн-екскурсії ЕГ змогла оцінити якість матеріально-технічної бази Університету та дійти висновку, що навчально-методичне забезпечення ОПП дозволяє досягнути цілей, завдань та ПРН за цією ОПП. Технічне обладнання навчальних аудиторій забезпечує високий рівень викладання дисциплін ОПП та розвиток ІТ-компетентності студентів: проектори та комп'ютерна техніка, комп'ютерні класи; лінгафонні аудиторії; Smart телевізори; SMART-дошки. ЕГ продемонстрували наявність лабораторій для усного перекладу та декілька звичайних аудиторій, які оснащені кабінками для синхронного перекладу. Особливо слід відзначити фонди бібліотек, до яких мають доступ здобувачі та НПП: Наукова бібліотека імені М. Максимовича, Електронна бібліотека Інституту журналістики та Психологічна бібліотека "Самопізнання і саморозвиток". Здобувачі, що навчаються за ОПП, мають доступ до фондів спеціалізованої бібліотеки Центру англійської мови та інформації, що містить колекцію англомовних навчальних, наукових, художніх матеріалів; читального залу ННІФ. З сайту Наукової бібліотеки наявний вільний доступ до наукометричних баз (Research4Life, Bentam Science, CUL online, SCOPUS, ScienceDirect, Web of Science, EBSCO). Для проживання студентів створено студентське містечко з комфортабельними гуртожитками, комп'ютерними клубами, спортивним комплексом, їдальнями, кафе, танцювальними залами. Для оздоровлення університет має санаторій-профілакторій, оздоровчо-спортивні комплекси в Києві і на березі річки Дніпро. Директор бібліотеки повідомила, що віддалені користувачі мають можливість скористатися послугою електронної доставки документів. Дистанційний навчальний процес здійснюється за допомогою сервісу Google Classroom, особливості роботи в якому були продемонстровані ЕГ в процесі онлайн-зустрічі. Для навчання також використовується віртуальний освітній простір платформи Triton Student, доступ до якої можливий із використанням логіну та паролю. При проведенні огляду матеріально-технічної бази було показано достатнє забезпечення за дисциплінами, що передбачені освітньою програмою. Під час зустрічей із фокус групами всі учасники навчального процесу підтвердили задоволеність матеріально-технічними ресурсами та навчально-методичним забезпеченням цієї ОПП.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЕГ з'ясувала, що в КНУТШ забезпечено безкоштовний доступ до наявної матеріальної інфраструктури та інформаційних ресурсів для усіх учасників освітнього процесу. У корпусах та гуртожитках працює Wi-Fi мережа, обладнано ковортинг-центри для затишної роботи. Користування послугами бібліотеки (абонементи, читальні зали,

репозитарій, ел.каталог, ел. читацький квиток) є вільним для здобувачів та академічної спільноти (<https://cutt.ly/67bpKH>). Для дистанційного навчання використовується сервіс Google Classroom та Zoom. Загальноуніверситетська інформаційна мережа на платформі Triton використовується для ефективного адміністрування навчального процесу (розклад занять, сесії, оцінки; електронне листування (домен @knu.ua). Для підсилення наукового компонента навчання студентам забезпечується проведення регулярних наукових конференцій, семінарів; випуск наукових періодичних видань та проведення ярмарок вакансій. Актуальна інформація та новини відображаються у групах соціальних мереж YouTube (<http://surl.li/exjht>), Telegram (https://t.me/s/if_knu), Facebook (<http://surl.li/exjhv>).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Безпечне освітнє середовище КНУТШ забезпечується згідно з чинними нормативно-правовими актами відділу охорони праці, працівники якого проводять інструктажі на робочих місцях. КНУТШ гарантує належні умови праці і навчання, що зазначено в «Правилах внутрішнього розпорядку Університету» (<http://surl.li/arpux>), «Правилах внутрішнього розпорядку у студентських гуртожитках Київського університету імені Тараса Шевченка» (<http://surl.li/akzvp>). У КНУ діють підрозділи, метою яких є забезпечення фізичного та психічного здоров'я учасників освітнього процесу: Університетська клініка (<https://clinic.knu.ua/>), Інститут психіатрії (<https://ipsycho.knu.ua/>), Психологічна служба (<https://psyservice.knu.ua/>). У ННІФ є медичний кабінет. Приміщення обладнано системами пожежної безпеки, відеоспостереження; пропускний режим і порядок забезпечує охорона. Для людей із особливими потребами є позначки шрифтом Брайля, пандуси та окремий туалет. Під час воєнного стану очне навчання у корпусах відбувається з урахуванням кількості людей, які можуть розміститися у спорудах цивільного захисту КНУ. Забезпечено вільний та безоплатний доступ до інформаційних ресурсів (бібліотека, віртуальний навчальний простір для дистанційного навчання та ін.). Культурне дозвілля забезпечує Молодіжний центр культурно-естетичного виховання (<http://surl.li/daegg>). Під час зустрічей із фокус групами ЕГ повідомили, що опитування здобувачів UNIDOS (<http://surl.li/exnoa>) проводяться на рівні Університету. За результатами щорічних опитувань UNIDOS на засіданнях ректорату (загалом по Університету) проводиться аналіз і відомості надходять до директора ННІФ та Вченої ради. Також проводяться опитування в межах ОПП та дисциплін. Під час ракетного удару по центру Києва 10 жовтня було пошкоджено жовтий корпус Інституту філології на бульварі Шевченка, 14 та червоний корпус Університету, а також будівлю бібліотеки імені Максимовича. Практично весь другий поверх з боку бібліотеки Максимовича, вікна центрального фасаду до колон на другому й третьому поверхах вирвало вибуховою хвилею. На зеленій зоні позаду червоного корпусу були ушкодження, постраждав також корпус хімічного факультету, розташований у дворі червоного корпусу. Керівництво та адміністрація Університету змогли організувати та оперативно відновити достойний вигляд будівлі, тому під час віртуальної екскурсії корпусами ЕГ була вражена оновленим виглядом приміщення кафедри. У приміщеннях є плани евакуації, наявна система оповіщення. Гуртожиток у гарному стані, має спортивний зал, кухні, пральні, сховище, читацькі зали та піаніно у холі.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

У процесі онлайн-зустрічей зі здобувачами освіти, представниками студентського самоврядування та випускниками ЕГ з'ясувала, що в КНУТШ створено сприятливі умови для належної освітньої, консультативної, організаційної та соціальної підтримки. Організаційну та консультативну підтримку здобувачів ОНП здійснюють Відділ по роботі зі студентами (<http://surl.li/bfokv>), Центр комунікацій (<http://surl.li/bfokv>), Навчально-спортивний комплекс (<http://surl.li/ewpky>), Молодіжний центр культурно-естетичного виховання (<http://surl.li/daegg>), Відділ академічної мобільності (<http://surl.li/bfmqd>), Наукове товариство студентів та аспірантів (<http://ntsa.univ.kiev.ua/>), Відділ сприяння працевлаштуванню (<http://jobs.knu.ua>), Навчальна лабораторія соціологічних та освітніх досліджень (<http://surl.li/euyffu>) та ін. Підготовче відділення для іноземних громадян (<https://intstud.knu.ua/>) здійснює супровід іноземних студентів упродовж усього періоду їхнього навчання в університеті. Інформаційна підтримка здійснюється за допомогою офіційного сайту Університету, який містить нормативні документи та локальні акти, що регулюють процес вступу, обов'язки та права усіх учасників освітнього процесу. Також здобувачі вищої освіти повідомили ЕГ, що у них налагоджений тісний зв'язок із викладачами, тож всю необхідну інформацію вони отримують через соціальні мережі Telegram, Facebook та Instagram. Також підтримка та захист інтересів здобувачів ВО здійснюється органами студентського самоврядування і шляхом консультацій із науковими керівниками та кураторами, в т.ч. у дистанційному форматі. Загалом здобувачі задоволені різними видами підтримки, яка здійснюється у ЗВО. За результатами моніторингу (06–07.2022 р.), середній показник по блоку питань «Забезпечення навчального процесу» є високим (<https://cutt.ly/W7bsZvy>). Але під час онлайн зустрічей здобувачі ВО не змогли згадати та навести приклад останнього інструктажу із техніки безпеки.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Серед здобувачів ОПП немає осіб з особливими освітніми потребами, однак в Університеті створено умови для реалізації їх права на освіту. У Положенні про організацію освітнього процесу у КНУ (<http://surl.li/dkooe>) зазначено, що «Університет забезпечує учасникам освітнього процесу (у т. ч. іноземним громадянам і здобувачам освіти з особливими потребами) безперешкодний доступ до навчально-методичного забезпечення, бібліотечних ресурсів, наукометричних баз даних, надання їм фахової консультаційної підтримки, тощо, а також належне технічне оснащення аудиторного фонду та гуртожитків, надає підтримку випускникам у працевлаштуванні». Діє Положення про порядок супроводу осіб з особливими освітніми потребами, проектною групою КНУ розробляється Концепція проекту інклюзивної освіти «Університет рівних можливостей» (<http://surl.li/eufih>). У КНУ створені належні умови для навчання здобувачів з особливими потребами: вхід до навчального корпусу оснащений спеціальним входом з пандусом, на першому поверсі також розташований пандус. Для зручного пересування в корпусах та гуртожитках є ліфт. У приміщенні Університету облаштована спеціальна вбиральня для людей з особливими потребами. На стінах у навчальному корпусі є жовті позначки шрифтом Брайля для полегшення орієнтації у просторі особам із порушенням зору.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

ЕГ повідомили, що на кафедрі проводиться роз'яснювальна робота з попередження конфліктів у середовищі студентів. Серед здобувачів вищої освіти за даною ОПП таких конфліктів не було. У разі їх виникнення скарги здобувачів розглядає завідувач кафедри. У КНУТШ діє «Етичний кодекс університетської спільноти» (<https://bit.ly/3HfGlrC>), у якому викладені етичні принципи, політики та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, в т.ч. пов'язані з дискримінацією і сексуальними домаганнями. У п.3.3. Етичного кодексу прописані етичні норми діяльності адміністрації, що зобов'язують її запобігати конфліктним ситуаціям, а в разі їх виникнення – розв'язувати на основі неупередженого, прозорого та докладного вивчення. Політика і процедури врегулювання конфліктних ситуацій викладені у положеннях: «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<https://bit.ly/3h9k3oz>), «Порядок вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<https://bit.ly/3XBxTlw>), «Пам'ятка норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу Київського національного університету імені Тараса Шевченка» (<http://bit.ly/3FbDoHN>), «Порядок запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<http://bit.ly/3VzDgYe>), «Антикорупції на програма» (<http://bit.ly/3Vkb1EP>). У випадку порушень, зафіксованих в Етичному кодексі та інших документах, керівник підрозділу уповноважений ініціювати розгляд справи на Постійній комісії Вченої ради з питань етики, що складається з 12 осіб. Під час онлайн-зустрічей здобувачі освіти повідомили, що поінформовані про можливості та способи реагування у випадку конфлікту.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. В університеті функціонують потужні мовні центри та лабораторії усного перекладу. 2. Розвинена інфраструктура для здобувачів із особливими освітніми потребами: пандуси, позначки та окрема вбиральня. 3. Сучасна бібліотека з можливістю електронного доступу за допомогою читацького квитка та безоплатний доступ до наукометричних баз. 4. Згідно з результатами анкетування та зі слів здобувачів вищої освіти можна зробити висновок, що рівень задоволеності здобувачів ОПП освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою ЗВО є високим.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Під час онлайн зустрічей здобувачі ВО не змогли продемонструвати ЕГ приклад останнього інструктажу із техніки безпеки. Тому, експертна група зробила висновок про недостатню поінформованість здобувачів ВО із правилами техніки безпеки. ЕГ рекомендує частіше доводити до відома здобувачів ВО правила із техніки безпеки (інструктажі з охорони праці, безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки, безпеки поведіння у зимовий період, безпеки перебування на спортивних майданчиках, безпеки поведіння на масових заходах за межами університету, цивільного захисту тощо).

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Не зважаючи на те, що здобувачі вищої освіти недостатньо проінформовані щодо правил техніки безпеки (підкритерій 7.4) цей недолік можна швидко усунути в робочому порядку. Всі інші підкритерії повністю відповідають вимогам: усі учасники освітнього процесу мають безоплатний доступ до матеріально-технічних ресурсів, належне навчально-методичне забезпечення, безпечне освітнє середовище для навчання, життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, безоплатний доступ до інфраструктури та міжнародних інформаційних ресурсів. В університеті працює 13 факультетів, 8 навчальних інститутів, 1 навчально-науковий центр, підготовче відділення, Центр українознавства, геологічний та зоологічний музеї, Музей історії університету, Міжфакультетський лінгвістичний музей, Інформаційно-обчислювальний центр, Астрономічна обсерваторія, Видавничо-поліграфічний центр та Наукова бібліотека. Керівництво Університету піклується про своїх робітників та здобувачів, забезпечуючи достойні умови праці та навчання під час повномасштабної війни.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ЗВО послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП відповідно до наступних положень та наказів: Наказ ректора «Про внесення змін до наказу від 11.08.2017 р. за №729-32 в частині затвердження форми опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми» від 05.07.2019 р. за №595-32» (<https://cutt.ly/O3Uzugm>), «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<https://cutt.ly/J3UlqwB>), Наказ ректора (від 05.03.2018 р. №158-32) «Про затвердження тимчасового порядку розроблення, розгляду і затвердження освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм» (<https://cutt.ly/h3UzOFG>), «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введене в дію Наказом ректора (від 31.08.2018 р. №716-32) (<https://cutt.ly/t3UzZTy>), Наказ ректора (від 08.07.2019 р. №601-32 «Про затвердження Тимчасового порядку розгляду пропозицій щодо внесення змін до описів ступеневих освітніх програм» (<https://cutt.ly/m3Uz730>), «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (Макет)», затверджене Наказом ректора (від 08.07.2019 р. №603-32) (<https://cutt.ly/b3Uxujj>). У ЗВО запроваджено прозорий механізм формування, моніторингу і перегляду ОП, що було підтверджено під час зустрічі ЕГ з фокус-групами. Координацію дій, пов'язаних із вказаними процедурами здійснює Сектор моніторингу якості освіти (<https://cutt.ly/c3UclUe>). Відповідальність за розроблення ОП, провадження освітньої діяльності, моніторинг ОП, внесення до неї необхідних змін несе гарант ОП та робоча група. Проаналізувавши надані ЕГ описи ОП 2019 (<https://cutt.ly/i7QQudQ>), ОП 2020 (<https://cutt.ly/Z7QQCaа>) та провівши зустрічі з гарантом і НПП ОП, керівництвом та відділом забезпечення якості освіти КНУТШ, ЕГ констатує щорічний перегляд змісту даної ОП. Цей процес відбувається системно, поетапно, із врахуванням внутрішніх потреб та зовнішніх чинників. Перегляд ОП відбувається всебічно. У ньому беруть участь як робоча група, так і стейкхолдери. Згідно ВСО, нова редакція опису ОП була обговорена та затверджена на засіданні Вченої ради (протокол №8 від 02.03.2020) та введена в дію наказом ректора №546-32 від 25.08.2020. Зазначені вище докази дозволяють констатувати систематичну, належним чином врегульовану та дієво організовану практику щорічного перегляду ОП, а також стали політику оновлення змісту ОП з урахуванням пропозицій усіх стейкхолдерів.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Аналіз наданої ЕГ документації та зустрічі з фокус-групами засвідчили, що пропозиції здобувачів беруться до уваги під час перегляду ОП. Рівень задоволеності здобувачів ОП якістю освітнього процесу з'ясовується шляхом щосеместрового анонімного анкетування студентів. Ця інформація підтверджується опублікованими результатами моніторингу ОП протягом червня-липня 2022 р. (<https://cutt.ly/k7QRhY6>). На сайті кафедри також опубліковані результати щосеместрового опитування здобувачів за грудень 2022 р. (<https://cutt.ly/q7QTF8O>). Окрім того, інформація про позицію здобувачів збирається не лише за допомогою опитувань: під час зустрічі з ЕГ, представники органів студентського самоврядування позитивно охарактеризували свою дотичність до перегляду даної ОП і позитивно оцінили університетську систему забезпечення якості освіти, підтвердивши паритетну участь здобувачів у всіх колегіальних органах із власної ініціативи. Проте, водночас здобувачі та представники студентського самоврядування наголошували на необхідності поглиблення комунікації зі стейкхолдерами у контексті обговорення результатів опитування зі здобувачами та залучення їх до кафедрального обговорення змін до ОП. ЕГ було підтверджено, що студенти звертаються з власними пропозиціями безпосередньо до завідувачів кафедр. Питання оновлення ОП є актуальними і важливими для представників студентського самоврядування, які є членами вчених рад, комітетів, інших органів управління КНУТШ. Ці процедури врегульовані «Положенням про студентське самоврядування КНУТШ» (<https://cutt.ly/z3UGUDs>), «Розпорядженням про створення Департаменту соціологічних досліджень КНУТШ» (<https://cutt.ly/K3UG1XA>). Представники студентського самоврядування можуть бути також включені до складу Вченої ради (<https://cutt.ly/e3UJgBf>) та науково-методичних рад (наказ ректора «Про склад

Науково-методичної ради Київського національного університету імені Тараса Шевченка» від 26.12.2018 р. за № 1194-32 <https://cutt.ly/z3UH5ij>), є членами Вченої ради Навчально-наукового Інституту філології (<https://cutt.ly/A38AUzk>). Приклади врахування потреб здобувачів вищої освіти можемо простежити у змінах, внесених до навчальних планів. Зокрема, за побажаннями студентів було змінено кількість кредитів для дисципліни «Антична епіграфіка і палеографія у лінгвосоціотичному аспекті» (пор. ОП 2019 <https://cutt.ly/J7QPzDb> та ОП 2020 <https://cutt.ly/Y7QPoFQ>), а також було введено до вибіркового блоку «Багатосеместрову дисципліну: Новогрецька мова» (ВБ 1.17 ОП 2020 <https://cutt.ly/Y7QPoFQ>). З огляду на зазначені вище факти про комунікацію зі здобувачами через опитування та делегування представників студентського самоврядування до складів рад, а також підтверджену здобувачами та студентським самоврядуванням комунікацію розробників ОП та НПП зі здобувачами, дозволяють ЕГ зробити висновок про налагоджений зворотний зв'язок зі здобувачами ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Взаємодія з роботодавцями на даній ОП має тривалий і постійний характер. В Університеті розроблено «Положення про ради роботодавців у КНУ імені Тараса Шевченка» (<https://cutt.ly/W8yJrhJ>), метою діяльності якої є формування та збереження ефективних зв'язків Університету з роботодавцями для покращення якості освітніх послуг; пошук шляхів оптимальної співпраці між університетом та роботодавцями з питань проведення профорієнтаційної роботи, підготовки фахівців за всіма акредитованими спеціальностями, працевлаштування, підвищення кваліфікації та стажування. Під час онлайн візиту, зустрічі з роботодавцями та іншими групами стейкхолдерів, ЕГ пересвідчилася в тому, що роботодавці залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. Цю інформацію підтверджують й надані гарантом докази врахування рекомендацій роботодавців при розробці програми фахово-виробничої практики (<https://cutt.ly/w7QSstQ>). Проте, на інституційному рівні процедура опитування роботодавців все ще потребує доопрацювання. Під час зустрічі з ЕГ допоміжними (сервісними) структурними підрозділами, було підтверджено, що наразі ведеться розробка та удосконалення анкет для роботодавців і з наступного навчального року процедура опитування роботодавців буде удосконалена на інституційному рівні. Запрошені роботодавці підтвердили постійні наукові та творчі зв'язки із ЗВО в розрізі обміну досвідом, рецензування, консультування, проведення спільних наукових заходів тощо. З огляду на зацікавленість у випускниках ОП, різні методи комунікації та співпраці з роботодавцями, ЕГ має підстави констатувати відповідність даного підкритерію у контексті Критерію 8.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Розробники ОП мають можливість ознайомлюватися із відповідною інформацією передусім через результати опитувань та особисте спілкування з випускниками. ЕГ було підтверджено, що викладачі ОП підтримують зв'язки з випускниками, ураховують при перегляді ОП їхні відгуки щодо їхнього навчання на ОП, інформацію про їх працевлаштування та використання набутих навичок і знань у професійній діяльності, а також їх побажання щодо вдосконалення. На рівні ОП, інформація про професійну діяльність деяких випускників ОП відображена у Буклеті про кафедру (<https://cutt.ly/e7QFFaL>). На сайті ННІФ опубліковано також відгуки випускників про навчання на ОП і про власне працевлаштування (<https://cutt.ly/R7QGaQi>). Також, під час зустрічі з ЕГ, випускники зазначали, що вони продовжують активну співпрацю з викладачами ОП та продовжують надавати рекомендації щодо удосконалення ОП з огляду на їхній досвід роботи та потреби ринку праці (здебільшого у ході неформального спілкування). Отже, зазначені вище факти дозволяють ЕГ констатувати, що на ОП створено передумови для майбутнього системного аналізу кар'єрного шляху випускників, який дозволить окреслювати перспективні напрямки вдосконалення освітньої програми.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Сектор моніторингу якості освіти КНУТШ (<https://cutt.ly/e3Pnpri>) здійснює моніторинг якості освітнього процесу та організовує опитування здобувачів на предмет виявлення ступеня їхньої задоволеності освітнім процесом відповідно до «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (<https://cutt.ly/M3PnKr6>). Згідно ВСО, щорічний моніторинг ОП її гарантом, анонімне анкетування студентів щодо якості ОП дозволяють виявити недоліки освітньої діяльності з реалізації ОП. Надана гарантом інформація щодо щорічного перегляду та змін до ОП засвідчує позитивну практику реагування як на виклики, так і на результати внутрішнього самоаналізу ОП. Проте, як було зазначено вище в аналізі підкритеріїв 8.2 та 8.3., алгоритм обговорення результатів опитування зі стейкхолдерами та проведення опитування роботодавців та НПП потребує удосконалення та доопрацювання. Проте, зустрічі ЕГ з фокус-групами та аналіз ЕГ документації ЗВО, яка регламентує процеси моніторингу ОП, засвідчили, що в Університеті існують передумови для подальшого удосконалення ОП та усунення виявлених недоліків.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП проходить акредитацію вперше. Проте під час зустрічей з ЕГ гарант ОП Лазер-Паньків О.В. повідомила про врахування досвіду акредитаційних експертиз в інших ЗВО. Також було підтверджено, що результати перевірок і моніторингів обговорюються на засіданнях кафедри та враховуються в освітній діяльності з реалізації ОП. Зокрема, у ЗВО існує практика публікації Вченою Радою КНУТШ ухвал про результати акредитації освітніх програм Університету за усіма рівнями вищої освіти (<https://cutt.ly/x3AX5c3>, <https://cutt.ly/k3ACuxp>, <https://cutt.ly/J3ACf2A>).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час підготовки до дистанційного візиту та онлайн зустрічей ЕГ переконалася в наявній і сформованій культурі якості у ЗВО. Ця культура виявлялася як в організації оперативного надання документів під час підготовки до візиту, власне онлайн візиту впродовж трьох днів, у конструктивному реагуванні на висловлені рекомендації, так і в чіткому розумінні кожним учасником, запрошеним на зустрічі, своєї ролі в освітньому процесі та розвитку ЗВО. Перераховані в попередніх підкритеріях процедури забезпечення якості освітньої діяльності сприймаються академічною спільнотою як природний, дієвий шлях до сталого розвитку Університету з чітким розумінням власної специфіки. НПП продемонстрували навички ефективної комунікації, націленої на кооперацію як зі здобувачами, так із зовнішніми стейкхолдерами. Одним із найпереконливішим доказом для ЕГ наявності сформованої культури якості є зустріч зі здобувачами та випускниками ОП. Ініціативність здобувачів та випускників ОП під час зустрічей з ЕГ, їхня зацікавленість в розвитку ОП та активна співпраця з викладачами ОП після завершення навчання й робота над спільними проєктами, у тому числі бажання колективу Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ залучити здобувачів та випускників ОП до укладання «Словника староукраїнської мови», свідчать про якісний підхід гаранта та НПП до забезпечення високого рівня підготовки здобувачів та прагнення усіх НПП до постійного удосконалення та розвитку. Аналіз ЕГ документації та проведені ЕГ зустрічі з фокус-групами засвідчили існування у ЗВО – та на рівні ОП зокрема – відповідального підходу до керування та управління своїми ресурсами, включаючи людські, фінансові та матеріальні, що дозволяє констатувати наявність в академічній спільноті КНУТШ сформованої культури якості.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Відчутна неформальна робота з випускниками та здобувачами ОП, яка дозволяє отримувати реальний відгук від них та давати підґрунтя для впровадження змін у конкретні навчальні дисципліни

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Незважаючи на те, що розробники ОП змогли забезпечити систему зворотного зв'язку зі студентами у контексті збору їхніх пропозицій щодо удосконалення ОП (переважно під час неформального спілкування), серед здобувачів існує запит на безпосереднє обговорення не лише збору пропозицій щодо удосконалення ОП, а й обговорення результатів опитування здобувачів з НПП та розробниками ОП. Рекомендації: 1. Удосконалити та систематизувати процес обговорення результатів опитування з усіма групами стейкхолдерів, розглянути можливість запрошення зацікавлених здобувачів та/або представників студентського самоврядування і випускників ОП на засіданнях кафедри та/або робочої групи не лише для внесення ними пропозицій щодо удосконалення освітньої програми, а й для обговорення результатів опитування щодо якості ОП. 2. Розробникам ОП продовжувати практику співпраці із групами роботодавців, стейкхолдерів та всіма зацікавленими особами, формалізувати механізми зворотного зв'язку з роботодавцями. Вважаємо, що алгоритм/ процедура обговорення результатів опитування зі стейкхолдерами та проведення опитування роботодавців та НПП потребує удосконалення та доопрацювання на рівні Університету.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЗВО проводить сталу політику внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності на інституційному рівні. Зважаючи на позитивні практики в контексті критерію 8 і на те, що виявлені слабкі сторони ОП у контексті Критерію 8 ЗВО спроможний усунути самостійно в процесі освітньої діяльності, а також на те, що вони загалом не впливають на якість освітнього процесу, експертна група оцінює рівень відповідності критерію як В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Учасники освітнього процесу мають безперешкодний доступ до всіх нормативних документів, які чітко врегульовують освітній процес. На офіційному веб-сайті КНУТШ у вкладці «Офіційна інформація» (<https://cutt.ly/83MQi03>) розміщені основні документи, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, зокрема «Статут Київського національного університету імені Тараса Шевченка (нова редакція)» (<https://cutt.ly/v3MSX8Y>), «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція) (<https://cutt.ly/V3MDuUg>), «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<https://cutt.ly/L3MDWPg>), «Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<https://cutt.ly/43MDXeo>), «Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<https://cutt.ly/w3MFtjv>), «Етичний кодекс університетської спільноти» (<https://cutt.ly/Q3MFj26>), «Порядок вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<https://cutt.ly/R3MFTUq>), «Порядок запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<https://cutt.ly/m3MFJVI>).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті Навчально-наукового інституту філології КНУТШ (<https://cutt.ly/a7WTlGq>) розміщена актуальна інформація щодо ОПП та вказана електронна пошта гарантки програми Лазер-Паньків О. В. для рекомендацій та зауважень. Отже, зацікавлені сторони можуть ознайомитися з цією освітньою програмою для внесення змін чи пропозицій. Проте час розміщення проекту ОПП з метою отримання зауважень та пропозицій не вказаний.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті Навчально-наукового інституту філології КНУТШ у вкладці «Освітні програми» (<https://cutt.ly/k31vhXU>) в підрозділі «Бакалаврат. Описи освітніх програм та програми навчальних дисциплін» наявна інформація про ОПП (<https://cutt.ly/a7WTlGq>), а саме: інформація про гарантку ОПП, проектну групу та випускову кафедру загального мовознавства, класичної філології та неоелліністики, описи освітньої програми за 2019 р. та 2020 р., моніторинг освітньої програми, опитування за навчальною дисципліною (2022 р.), навчальні плани, робочі програми, практики, студентський відеофільм про спеціальність «Класичні та західноєвропейська мови і літератури», інформація про гуртки та наукову роботу студентів, академічна мобільність студентів-бакалаврів даної спеціальності, теми кваліфікаційних робіт та відгуки випускників.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними та послідовно дотримуються під час реалізації ОПП. Учасники освітнього процесу мають безперешкодний доступ до всіх нормативних документів, які чітко врегульовують освітній процес.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

На сайті немає інформації про те, коли були розміщені проекти для обговорення ОПП та які конкретно пропозиції надходили від стейкхолдерів. Рекомендуємо: надати на сайті КНУТШ інформацію, коли ОПП була оприлюднена для розгляду громадськістю разом з таблицею пропозицій від стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Хоча на сайті КНУТШ немає інформації про час розміщення проектів для обговорення ОПП та пропозицій від стейкхолдерів (підкритерій 9.2), цей недолік можна швидко усунути в робочому порядку. Всі інші підкритерії повністю відповідають вимогам: правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними та послідовно дотримуються під час реалізації ОПП. Учасники освітнього процесу мають безперешкодний доступ до всіх нормативних документів, які чітко врегульовують освітній процес.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	A
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	A
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Корновенко Лариса Віталіївна

Члени експертної групи

Іваницька Наталя Борисівна

Москаленко Олена Іванівна

Молоткіна Юлія Олександрівна

Дерій Марина Анатоліївна